

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea-Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5. » Telefon 27 és 93
(volt Szilágyi Dezső-utca)
Előfizetési árak: Egész évre 1000, félévre 500, negyedévre 260, egy hora 90 Lej.

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Összefüggések

Igen érdekes, hogy a leszerelési világgyűlés alkalmát használta föl Tardieu francia miniszterelnök valami egyeztetési terv fölvetésére a Dunamenti államok között. A hírek szerint Ausztria, Magyarország és a kisantant-államok küldöttségeivel beszélt ezeknek az államoknak a gazdasági együttműködéséről. Más hírek szerint csak Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia képviselőivel beszélt, hogy ezek az államok egymás között egységes vámterületet alakítsanak és az ugynevezett preferenciális alapon (kivételes vámkedvezményi rendszerrel) vámszövetséget létesítsenek.

Eppen lapunk tegnapi száma a magyarországi mezőgazdasági kamara igazgatójától is hoz egy nyilatkozatot, mely a Dunamenti mezőgazdasági államok (Jugoszlávia, Magyarország és Románia) szövetkezésének közeli lehetőségéről is beszél. Ez a szövetkezés a gabonaárak színvonalának a felemelését szolgálja, s majd egyéb mezőgazdasági ágakban is közös eljárások létesítésére vezetne.

Mindezekhez hozzá kell vennünk, hogy Pezet Ernő francia képviselő és alsóházi titkár irt hosszabb tanulmányt „A Dunamenti válság és az európai béke” címmel. A tanulmány írója a múlt évben maga személyesen végigutazott Prágától Bukarestig a Dunavölgyi államok területén. Megállapítja, hogy ez a terület a háboru előtti osztrák-magyar monarchia uralma

idején gazdaságilag tökéletes egységű zárt egész volt. Ma ezen a területen hat állam él, mindenik a maga külön gazdasági és vámrendszerével, melyek egymással éles versenyzésben állanak. Pezet szükségesnek látja, hogy gazdaságilag egyesíteni kell, amit a békeszerződések politikailag szét-daraboltak. Szerinte: „Közép- és Kelet-Európában nem lesz rend, nem indulhat meg kibontakozás, ha csak egy jól kidolgozott terv először maguk a Dunamenti nemzetek között, azután ezek és a nagyhatalmak között megértést nem terem”. Nem fölösleges még egy kissé tovább is részleteznünk a Pezet-féle tanulmány fejtegetéseit, mert az egész Dunamenti összehasonlítás kérdésében igen messzenő következtetésekre jut. Azt mondja, hogy a cél érdekében szükséges Olaszország hozzájárulása a dunai összefogás politikájához. Szükséges azért, mert Olaszország Ausztriának, Magyarországnak és Bulgáriának olyan szolgálatokat tett, amelyek ez államokat lekötözték, s így Olaszország beleegyezése nélkül ezek az országok valami új elképzelésű csoportosulásba nem vonhatók.

Pezet szerint aztán még szükséges a Dunamenti összefogásban a német-francia egyetértés és lelki kibékülés létrejötte is. Szükséges olyan európai érzés létrehozatala, melyben Franciaország, Olaszország és Németország közösen és kölcsönösen fel-

ismerik bizonyos régi presztizspolitikának a helytelenségét. E belátás alapján lemondanak a politikai befolyásolások és a hatalmi szférák avult fogalmairól, s eltűntetik maguk közül a határtalan versengést és bizalmatlanságot.

Az ember úgy érzi, hogy az igazi béke létrejöttének és előfeltételeinek ilyen kifejtésében sok a belső összhang. Sok az élet és valóság ritmusával az összetalálkozás. Ilyen megvilágítással azonnal meglátjuk a nagy háttérrel, hogy mi mindentől függ a Dunamenti új államok szomszéd-sági viszonyainak a helyes megalapozása.

Megértjük így azt is, hogy Tardieu francia miniszterelnök miért keresett akkor beszélgetést a Dunamenti államok összehangolására, mikor külső megjelenés szerint a világ a fegyverkezések megszüntetéséről tárgyal. A dolgok nagyon összefüggenek. Ágyukról, gépfegyverekről, bombákról, hadihajókról és egyéb ördöklő szörnyetegekről van szó ugyan, mikor a leszerelésről beszélnek, de ezek mögött Európa igazi békéjének a fegyver nélküli biztonsága van szóban. Ez a biztonság nem jöhet létre a lelkek nyugalma nélkül. Az egyik nagy állam tehát keresi a kisebbek között ennek a nyugalomnak a feltételeit.

A kis államok összebékülése mögött azonban a nagy államok megértésének is létre kell jönnie. Maga a francia lelkiismeret jut erre a megállapításra a Pezet-féle fejtegetések útján. Jóvátételi terhek és gazdasági rabszolgaságok tehát nem sujtathják tovább Németországot se, hanem az

Albánia új arca

Írta: Mihály László.

A fiatal Albánia az újabb időkben egyre gyakrabban szerepel az európai érdeklődés előterében.

Waisbecker Antal,

aki az albán kormány kérésére a magyar állam kiküldetésében 1924 óta hét és fél éven át működött Albániában, mint a mezőgazdaság megszervezője, nemrégiben tért vissza Magyarországra. Alkalmunk volt beszélni Waisbecker Antallal, aki színes képeket rajzolt nekünk Albánia eddig nem nagyon ismert derék népéről s egyben rámutatott arra a heroikus küzdelemre, amelyet Albánia mai vezetői folytatnak, hogy az ötszáz esztendeig török rabságban szenvedett balkáni országot civilizált, kulturállammá fejlesszék.

— Albániáról, — mondotta Waisbecker — általában ferde fogalmak, vagy félismeretek vannak az embereknek, ami különben nem is csoda. Hogy mást ne mondjunk például, úgy tudjuk, a földrajzkönyvek is azt tanítják, hogy Albániának nyolcszáz ezer, legfeljebb egymillió lakosa van.

A valóság azonban az, hogy ennél is több,

mert Albánia területén a múlt év nyarán végrehajtott népszámlálás szerint mintegy másfélmillió ember él. Albánia mai képét, eredményeit nem szabad lekicsinyléssel szemlélni. Arra kell gondolni, hogy mi volt ott ezelőtt hat-hét évvel és mi van ma. Ez az ösz-

szehasonlítás akkor kétségkívül az albánok javára billenti a mérleget.

— Hét évvel ezelőtt, amikor oda kerültem, — beszéli kitünő informátorunk, — Albániában még szó sem volt szervezett mezőgazdaságról, iparról, kereskedelemről, állattenyésztésről, általában arról, ami a modern állam elengedhetetlen szükségleteit jelenti. A közlekedés siralmas lábon állott, megfelelő utak hiányában. Hidak sem voltak, a közoktatás pedig a teljes kezdetlegesség stádiumát mutatta.

Ma már örvendetes fellendülés érezhető az egész országban.

Az a gazdasági szakosztály, amelyhez beosztást nyertem, akkor három hivatalnokkal működött, ma már hatalmasan prosperáló, nemzetgazdasági minisztériummá nőtte ki magát. Azóta gazdasági törvényeket hoztak, gazdasági kamarákat, szakiskolákat állítottak fel, szaktanfolyamokat szerveztek. Szép állami mintagazdaságok, fajscolák, méh-, selyem-, baromfi-, és állattenyésztési állomások épültek. Kavajából és huszonnégy községből mintafalvakat létesítettek.

A minden évben visszatérő négy-öt hónapi szárazság ellensúlyozására Albánia vidékein öntöző hálózatot készítettek, ahol pedig erre pénz nem volt, tolható motorszivattyúkat osztottak szét.

A gyümölcsstermesztés is szépen megindult.

Minden évben másfélmillió gyümölcsfa csemetét osztanak ki a nép között s ezzel hozzászoktatják az albánokat a gazdálkodáshoz,

jobb sorsukkal való törődéshez. Az albán eddig csak a puskájával törődött, azzal élt-halt, de földjébe csak annyit vetett, amennyi neki és családjának az éhenhalás ellen elegendő volt. Most már egészen másként áll a dolog. Fokozódott a rizstermesztés is, a szőlő és olajfa mennyisége és minősége. A gazdasági gépek segítségével intenzívebbé tették az állami mezőgazdaságot. Ez a munka már most is pompás eredményeket hoz.

— Albániának több városa van. Valona, Durazzo, Tirana, Korce, Skutari, azonban a fővároson, Tiránán kívül csak alig lehet európai értelemben vett városi életéről beszélni. Tirana egy évtizeddel ezelőtt hat-hétezer lakósu kis mezővároska volt, ma mintegy harmincezer lakója van. Egymásután emelkednek itt a követségi paloták s a különböző állami épületek. Itt tartotta tanácskozásait egyemeletes, kupolás épületben az ötven tagból álló albán országgyűlés. Van felsőházuk is. Achmed Zogu király csinos, egyemeletes palotában lakik, amelyet szépen gondozott park vesz körül. A palotát bordóvörös ruhás testőrök őrzik. (Albániának is a színe bordóvörös fekete sással a mezőben.)

A királyt nagyon szereti, becsüli a nép.

Achmed Zogu egész napját íróasztalánál tölti, ahol minden szál országa ügyeiről az ő kezében fut össze és a legkisebb dolog sem történhetik a király tudta nélkül. Palotáján kívül szívesen időzik katonái körében. Itt meg kell említeni, hogy Albániának európai

élet rendes egyensúlyozottsága kell, hogy helyreálljon mindenütt. Viszont Franciaország is a jóvátételi terheket csak úgy tudja elengedni, ha Amerika is elengedi neki a háborús adósságokat. Amerika pedig megint úgy beszél, hogy ő nem tud elengedni adósságot olyan Európának, mely lappangó háborúságban van egymással. A fogaskereknek egymásba illeszkednek, s úgy őrlik meg az élet szükségét. Dunamenti rend függ a nagy államok államok egyetértésétől, ez függ a jóvátételi kérdések ki-

küszöbölésétől, ez függ a leszereléstől, s ez függ az igazi lelki békétől.

A sok anyagi és hatalmi kérdés így függ szellemi és erkölcsi emelkedettségektől. S hogy most annyi helyen beszélnek egyszerre gazdasági szövetségekről, Dunamenti összejelentésekről és egyéb közlekedésekről, ez mind a jó jele annak, hogy közeledünk a lelki tényezők nagy felismeréséhez. Mihelyt a nagy államokban a lélek fölülkerül a hatalmi hiúságokon, a világ sorának is üdvösen helyre kell zökkennie.

Különös állami iskola

Az udvarhelymegyei Maréfalva községben van egynéhány gör. katolikus valású család, akik azonban éppen úgy, mint az egész falu, amely egyébként tiszta római katolikus magyaroknak tartják magukat. Jól működő, népes, hitvallásos iskola végzi ott a tanítás és nevelés feladatát. A tanfelügyelőség azonban semmiképp sem tud belenyugodni abba, hogy a gör. katolikusok is magyaroknak számítsák magukat s hogy gyermekeiket a felekezeti iskolába járassák. Létesítettek tehát Maréfalván állami iskolát is. Ez azonban érdekes, sőt mondhatni komikus körülmények között történt meg. A község házából kisajátítottak egy szobát és ebben az egyetlen szobában helyezték el az állami iskola összes osztályait. Csináltattak katedrát és padokat s közelebből be fogják szerezni a fűtéshez szükséges vaskályhát is. Egy fiatal balázsfalvi fiút, aki még katona sem volt, kineveztek tanítónak és megindult a nyomás, amely dobszóval, büntetéssel való fenyegetéssel és a felekezeti tanítóknak kiadott oktatási tilalommal kényszeríti a gör. katolikus szülőket, hogy gyermekeiket ezután az állami iskolába járassák. Görög katolikus vallású gyermek mintegy 25-30 van a faluban. Különböző korúak, különböző osztályokba tartoznak. Művészet lesz megoldani, miképpen fogja ezeket az egyetlen tanteremben az egyetlen tanító oktatni. Ráadásul ezen újszerű iskolának még udvara sincs, úgy, hogy szünetközben a gyermekeket csak az országutjára lehet kiengedni. Mindez azonban nem akadályozza a buzgó tanügyi férfiakat abban,

hogy most, télviz idején és az iskolai év kellős közepén tüzzel-vassal keresztül vigyék ezen néhány gyermek iskola-változtatását. Meg vagyunk győződve, hogyha valahol valamelyik felekezeti iskola ütne tanyát ilyen körülmények között és ilyen berendezkedés mellett: azt 24 óra alatt bezárnák.

Berzeviczy Albert lett a Pen-klub új elnöke

Nem tudjuk: megoldja-e azt a bonyodalmat, amely a Pen-klub körül keletkezett Budapesten, Berzeviczy Albert köz-kivánatra történt elnökké választása, még kevésbé tudjuk, hogy a nagy tudású Berzeviczy alatt minő fejlődést ér el a magyarországi irodalom. A Pen-klub új elnöke nyilatkozatában ama reményének adott kifejezést, hogy kitűzött célját sikerül megvalósítania. Egyes pesti lapok szerint a Pen-klub körül keletkezett hullámok elsimultak s a tavasszal Budapesten megtartják az írók nemzetközi kongresszusát.

Minket, erdélyi magyar írókat annyiban érdekelhet Berzeviczy Albert elnökké választása, hogy jól tudjuk: nem a legjobb szemmel figyeli az erdélyi magyar irodalom izmosodását és terjedését. Reméljük, hogy azóta Berzeviczy Albert is megváltoztatta véleményét az erdélyi sajtóról és írókról és meggyőződött tévedéséről, az erdélyi magyar és székely lélek által termelt magyar irodalmat nem tartja már idegennek — Magyarországon!

TÁRSADALMI ÉLET

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. NÉPSZÖVETSÉG intéző bizottsága f. é. március hó 9-én Kolozsváron a státusi igazgatótanács tanácsstermében tartja havi rendes gyűlését, melyre van szerencsénk tisztelettel meghívni az intézőbizottság tagjait. Kérjük, hogy esetleges akadályoztatásuk esetén távollmaradásukat bejelenteni sziveskedjenek. *Betegh Miklós* s. k. elnök, *Szindor Imre* s. k. ügyv. igazgató.

MUKEDVELŐI ELŐADÁS BRASSÓBAN. A brassói Kath. Legényegylet szép közönség jelenlétében adta elő *Móricz Zsigmond Légy jó mindhalálig* című színművét. A szereplők egytől-egyig jól megállták a helyüket, Paulusz Elemér szerepét átérzéssel és megértéssel játszotta. Kitűnő volt *Kerekes József* és *Zelenyák Emil*, mint Bösörömenyi diák. *Zahlmann Rudolf* alakítása is elsőrangú volt. *Bartha Mihály*, *Zelenyák Béla*, *Fejér József*, *Miller Jenő* valamennyien életet vittek a színpadra. A léányszereplők is tudásuk legjavát mutatták be. *Bitay Mária*, *Fogolyán Rózi*, *Dankó Irén*, *Fogarassy Mária* és *Teleky Piroska* mint közismert műkedvelők általános tetszést arattak. Kisebbszereplőkben jól beváltak: *Miszla Ferenc*, *Ady Jenő*, *Palikó Ferenc*, *Vass Géza* és *Kurkó Alajos*. A diákok tömegjelenetei természetességükkel és összjátékkal nagyszerűen hatottak. Minden játékos dícséretet érdemel, de az elismerésből bőven kijut *Hinterauer László* rendezőnek és *Szilveszter Sándor* legényegyleti igazgatónak is, akik fáradságtalan lelkesedéssel tanították be a jobbára még kezdő, de tehetséges műkedvelő Kolping-ifjúságot.

AZ „ÉLET ISKOLÁJA” ELŐADÁSAI KOLOZSVÁRÓT. A Katolikus Nőszövetség tegnap este kezdte meg az „Élet iskolája” című előadás-sorozatát. A megnyitó beszédet dr. *Hirschler József* apátplébános, prelátnak mondotta az Élet iskolája céljáról. Utána *Kajdúty Béla* pápai kamarás értekezett a házasság erkölcsi alapjáról. A következő előadást március negyedikén tartják, melyen *Kovács Dezsőné* a házasság gazdasági alapjáról, *Fugulyán Kata* dr pedig a nő fizikai felkészültségéről a házasságra beszélnek.

Legszebb ajándék jó gyermekek számára a

Jézus neked élek

c. imakönyv

Igen szép kötés, aranynyomással, ára: 40 Lej.

Megrendelhető:

az „Erdélyi Lapok” kiadóhivatalánál
Oradea, Str. Princial Carol 5

módon fegyelmezett, megszervezett hadserege van.

— Egymásután szervezik meg az iskolákat és a közoktatási intézményeket. Ezelőtt hét évvel az ország területén egyetlen középiskola volt, Tiranában, a fővárosban. Most már különböző városokban kilenc középiskola működik. Ezen kívül sok elemi iskolát emeltek, ahol kulturára oktatják a harcos törzsek gyermekeit.

Az iskolákban való tanítást külföldről jött tanerőkkel látták el eddig,

azonban mind jobban iparkodnak ezeket a helyeket megfelelő képzettségű albán tanárokkal, vagy tanítókkal betölteni. *Intelligens albán alig van, aki legalább három-négy nyelvet nem beszél.*

— Többet megkérdezték már tőlem, — beszél tovább *Waisbecker Antal*, — hogy Albániában elhelyezkedhetnének-e magyarok? Ez a dolog meglehetősen problematikus, de Albánia, amely a fejlődés stádiumában van, szívesen fogadja el a tehetséges külföldi munkás kezét. Az albán körök egyáltalában nem idegenkednek a magyaroktól.

Az albán nép körében különben nem ismeretlen a magyar nemzet.

Hiszen *Skander bég*, az albánok legnagyobb nemzeti hőse, *Hunyadi Jánossal*, a mi Hunyadi Jánosunkkal együtt ma is szerepel az albán népdalokban, melyek szárnyalóan dicsérik a két hőst, a barátságukat, a törökkel szemben való diadalmas harcaikat, hősiességüket és nevüket, példának mutatják minden idők albánjainak. *Hunyadi János neve de*

sokszor zengett fel az albán kunyhókban a guzla pengetése mellett. Minthogy népdaloknál tartunk, megemlítem, hogy az albánok legkedvesebb költője egy *Fishta* nevű franciskánus szerzetes, akinek népdalszerű költeményei különösen szépek és bensőségesek. Neves költő *Vokopola Ferid* is, volt miniszter, aki az albán himnusz szerzője, ugyancsak *Hil Mosi*, aki jelenleg az albán közoktatásügyi tárcát tölti be.

— Az albán lakosság kezdetben kissé idegenkedett a gazdasági reformoktól, de most már örül neki és csak most derült ki, hogy mennyi felfedezetlen energia rejtőzik az albán népben. Az albán jó földművelő, az iparhoz is ért, de a kereskedést sem engedi át másnak. Arra, hogy mennyi üzleti leleménység van benne, jellemző, hogy az egész országban mindössze tizenhat zsidó él. Az albán üzleti felfutás dolgaiban tultesz az örményen, a görögön, a zsidón is. Maguk az albán vezető emberek is becsületes mellékfoglalkozással rendelkeznek. Így például a mostani igazságügyminiszternek vaskereskedése van Tiranában.

Színház még nincs Albániában. Mozi Tiranóban játszik. Egyetlen egy. Napilap egy jelenik meg. *A Gazeta Shqipetare*. Ezenkívül van több hetilapjuk. Az albánok ma sem engednek több évszázados hagyományaikból. *A nők ma is fezzel járnak az uccán s a völgény csak az esküvője alkalmával ismeri meg menyasszonyát.* Addig még a nevet sem tudja. Az egész családban különben szinte korlátlan úr az apa, vagy ha ő meghal, akkor a legnagyobb fiú. Az albán ma is töltött pus-

kával jár, soha le nem teszi a kezéből, csak akkor, ha vendégségbe megy. Ilyenkor átadja a házigazdának, jelezvén azzal, hogy teljesen a védelmére bizza magát. És bizhatja is, mert a vendégjog szent Albániában, még a halálos ellenséget sem bántják. A vendégek lekuporodnak körben a kunyhóban egy gyékényre, a házigazda kiosztja köztük egyenként a megsodort cigarettákat és a fekete-kávét. Albániában igen sokat feketekávéznak az emberek.

A másik jellegzetes szokásuk, amiről mindenki tud, a *vérbosszú*.

Az albán anyák bölcsődalokban még ma is dicsőítik a vérbosszút, mint a férfiu hősiességet.

A meggyilkolt áldozatért a család valamelyik tagjának kell bosszút állani, a vért vérel lemosni. Arra az emberre, akinek kellene s nem áll vérbosszút, görbén néznek, ki van közönséte. A vendégségben a gazda a poharat csak félig töltve és háttal nyújtja oda neki, ami Albániában a megvetés igen nagy jele. *Achmed Zogu* kormánya kétségtelenül igen sokat tesz ennek a harcias, de barbár szokásnak kiküszöbölésére, azonban ezideig még kevés eredménnyel. Remélhetően azonban, hogy az egyre növekedő kulturális fejlődés

magától is megszünteti Albániában a sötét barbárságnak ezt a maradványát

és *Skander bég*, *Tepelenti Ali* vitéz népe megmutatja majd, hogy nemcsak karddal és puskával, hanem munkával, a művelődés fegyverével is tud magának méltó nevet és becsületet kiverkedni.

Ghica külügyminiszter haza jön

Bukarestből jeleutik: Ghica külügyminiszter hétfőn hazaérkezik Bukarestbe.

Suvich Párisba érkezett

Párisból jelentik: A Népszövetség pénzügyi bizottságának elnöke: Suvich tegnap este Párisba érkezett, ahol elnökölni fog azon a rendkívüli ülésen, amelyen megbeszéljük Magyarországot, Ausztriát, Bulgáriát és Görögországot gazdasági helyzetét.

Ismét nagyarányú szabálytalanságokat fedeztek fel a C. F. R.-nél

Bukarestből jelentik: A vasutak vezérigazgatóságának kereskedelmi osztályán nagyarányú szabálytalanságnak jöttel a nyomára. A vizsgálat megindult s már eddig is megállapítást nyert, hogy a visszaéléseket évek óta tervszerűen üzték.

Jorga miniszterelnök ötven percig együtt utazott Pilsudszky tábornagy, lengyel hadügyminiszterrel

Bukarest. Saját tud. Az elmúlt napokban egyik távirati iroda híradása nyomán jelentették, hogy Pilsudszky tábornagy, lengyel hadügyminiszter Románián keresztül Afrikába utazik, ahol pár hetes szabadságát eltölti. Érdekes megemlíteni, hogy a tervről semmiféle hivatalos értesítés a bukaresti lengyel követségre nem érkezett és így történt meg, hogy Sembeck, Lengyelország bukaresti követe cáfolta Pilsudszky tábornagy utazását. Szerdán este azután távirati értesítés érkezett a bukaresti lengyel követségre, s a távirat csakugyan megerősítette, hogy a lengyel hadügyminiszter Románián át Konstancába megy, s onnan folytatja útját Alexandria felé. Pilsudszky marsall néhány hetes szabadságát Egyiptomban, Szíriában és Palesztinában fogja tölteni.

Jorga miniszterelnök és Sembeck gróf, bukaresti lengyel követ Buzeu állomásig a lengyel hadügyminiszter elé utaztak és együtt folytatták útjukat. Jorga kormányelnök Faceni állomásig utazott együtt Pilsudszky marsallal.

Ugy a bukaresti sajtó, mint a kormányhoz közelálló külpolitikai körök és az ellenzéki politikusok nagy érdeklődéssel foglalkoznak Jorga és Pilsudszky találkozásával. Minthogy azonban a miniszterelnök a közöttük lefolyt beszélgetésről nem nyilatkozott, csak találgatásokkal következtetik, hogy az ötvenperces beszélgetés alatt az oroszokkal félbemaradt rigai tárgyalások kerültek szóba.

A színövendékek ezentúl Bukarestben vizsgáznak. Kolozsvárról jelentik: A minisztérium rendelete szerint a színiiskola növendékeinek vizsgája ezentúl nem Kolozsváron, hanem Bukarestben lesz. Az eddigi vizsgák azonban Isaac Emil művészeti felügyelő tájékoztatása szerint érvényesek.

Az igazságszolgáltatás hírei Kolozsvárról. Kolozsvárról jelentik: Ma foglalkozott a Tábla Székely László volt adóhivatalnok felelősségével, akit a tordai törvényszék annakidején 139 ezer lej elikkasztása miatt 4 évi börtönrre és tíz évi hivatalvesztésre ítelt. A Tábla a tárgyalást, mivel Székely újabb tanúk kihallgatását kérte, április 13-ra halasztotta. Ugyancsak ma tárgyalta a kolozsvári törvényszék Csögör Albert és Gold Samu mócsi lakosok ügyét, akiknél az ottani csendőrség egy házkutatás alkalmával tizenöt deka dohányt és dohányvágó gépet talált. A bíróság a vádlottakat 103 ezer lejre büntette.

Nehézségekkel küzd Janovics temesvári társulata

— Oravicára nem engedték be, a munkásság letépte a színház plakátjait —

Dr Janovics Jenő temesvári színtársulata már hosszabb idő óta anyagi nehézségekkel küzd, melyek az utóbbi napokban annyira fokozódtak, hogy a társulat márciusi költségeire már nincs fedezet, sőt arra sem telik, hogy a drámai együttes Oravicára utazzon vendégszerepelni.

Janovics igazgató helyettese a városhoz fordult segítségért. A polgármester kijelentette, hogy ez a kérelem meglepő, mert a társulat összköltségei nem tehetnek ki többet hétszáz ezer lejnél, míg a bevétel egy millióra becsülhető, mióta a színészek Temesváron játszanak. A polgármester azt mondta, hogy Janovics igazgató bizonyosan a nagyváradi és kolozsvári szezon rezsijét akarja behozni ezzel a sakkhuzással. A színház számára a város egy félmillió lejt vett fel a költségvetésbe, a melynek a negyedrészét esik a magyar színtársulatra. Ebből a százhuszonezer lejből huszonezret az opera részére kell fordítani és így a város most csak 50 ezer lejt utalhatott ki.

Ebből a színészek fizetését egyenlítik ki és az Oravicai ut költségeit fedezik.

Munkatársunknak a színházi irodánál kijelentették, hogy a színház helyzete kritikus. Haszonra csak úgy lehetne számítani, ha huszonezertezre lej napi bevétel lenne. Az átlagos napi jövedelem azonban alig ötezer lejre becsülhető. A most kapott pénzből negyvenhatezret a színészek fizetésére, négyezret pedig az oravicai utra fordítanak.

Az operett-társulat nem mehet Resicára, mert mikor a plakátokat kiragasztották, a munkások tüntetést rendeztek. Letépték a színház hirdetésait és éles hangon tiltakoztak az ellen, hogy a községbe színház jöjjön, mikor a legtöbb embernek kenyérrre sem telik.

Az aradi társulat most rövidesen Nagyváradra, a kolozsvári pedig valószínűleg Temesvárra megy.

Az erdélyi szász egyetemet is kikezdték a szenátusban

— Vajda-Voivod Sándort ünnepelték hatvanéves születésnapja alkalmából —

Bukarest. Saját tud. A szenátus csütörtöki ülése Pimen moldvai görögkeleti metropolitát és Niemerower bukaresti zsidó főrabbit ünnepelték születésnapj jubileumuk alkalmából. Majd egyik kormányparti szenátor Vajda-Voivod Sándor volt miniszterelnökről emlékezett meg hatvanéves születésnapja ünnepléseként. Az erdélyi lélek megtestesítőjének nevezte Vajda Sándort. Utána Rusu Abrudeanu szenátor sietett a szónoki emelvényre és részleteket olvasott fel egy kolozsvári tankönyvből, amelyben az van írva, hogy Vajda és társai 1919-ben tárgyalásokat folytattak Ferdinánd román király detronizálására. A szónokot állandó közbekiáltásokkal lehurrogják. Brataseanu hetvennégy éves szenátor ezek után az izgalomtól és felindulástól síró hangon itéli el Rusu Abrudeanu ünneprontó és izléstelen magatartását és méltatja Vajda Sándor érdemeit.

Beszéde után ismét Rusu Abrudeanu emelkedik szólásra. Előadja, hogy nem a liberális párt nevében beszél és nem akart ünneprontó lenni, csak azt kérdezi a közoktatásügyi minisztertől, hogy egy tankönyvben hogyan fordulhat ilyesmi elő. A botránynak Pop Valér igazságügyminiszter vet véget. Ő is elítéli Rusu Abrudeanu magatartását és kijelenti, hogy „amelyik nemzet nem becsüli nagyjait, az megveti önmagát is.”

A szász egyetem ellen

Bukarest. Saját tud. A szenátus mai ülésén Oanea interpellációt intézett a Legügy- és közoktatásügyi miniszterhez a szebeni szász egyetem ellen. Oanea követeli, hogy haladéktalanul állapítsák meg ennek az intézménynek a jogi helyzetét és függő viszonyát a román állammal szemben.

Hangsúlyozza, hogy a szebeni szász egyetem ma is középkori előnyöket élvez. Ez az intézmény — Oanea szerint — 1919-ig a szebeni főispán kezében volt és ő rendelkezett az intézmény ingatlan vagyonával is. Ennek alapján Oanea követeli, hogy az egyetemet vegyék ki a mai szász vezetőség kezéből és utalják ismét a prefektus hatáskörébe. Kéri, hogy az ügy alaposabb bevizsgálása érdekében bocsásdák rendelkezésére a szükséges aktacsomókat.

A képviselőház ülésén az utépitési panama szerepelt.

Bukarestből jelentik: Valcovici köz-

lekedésügyi miniszter az utépitésre vonatkozó Stewart-féle szerződés ügyét terjesztette elő. Bemutatta a legfőbb technikai tanács jelentését, amely rendkívül súlyos vádakot tartalmaz Nicolai Hoitescu vezérigazgató ellen, aki Popovici Mihállyal együtt írta alá annakidején a szerződést. A jelentés, amely annakidején a szerződést. A jelentés, amely megállapítja, hogy a szerződés szabálytalanul lett megkötve és az ország érdekei egyáltalán nem lettek figyelembe véve, Popovici Mihályt nem itéli el, mert mint szakértő Hoitescu vezérigazgató szerepelt aláíróként.

Valcovici a technikai tanács véleményeként azt is kijelenti, hogy ebben az ügyben nem lehet a svédéket okolni, mert amikor Hoitescu Párisba utazott, már a Casa Drumurilor is 2 milliárd 400 millió lejt irányzott elő, holott az utépitést 1 milliárd 980 millió lejből is meg tudták volna csinálni.

Igaz, hogy Hoitescu ezzel szemben a Casa Drumurilor költségvetését is túllépte, úgy, hogy az utépités 2 milliárd 900 millió lejébe került az államnak. Itt egy 45 százalékos különbségről van szó — fejezte be Valcovici a technikai tanács jelentését — és a Stewart-féle utak alig egy évvel az építés után, máris szétmálnak, romlásnak indulnak.

Mikor az ünnepelt nélkül tartják meg a bucsuvacsorát című cikkünkben megírtuk, hogy a nagyváradi ügyvédi kamara elfelejtette meghívni volt elnökét, illetve a román impérium alatt 12 évig volt elnökét, dr Thury Kálmánt, aki természetesen, nem is jelent meg. Most erre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy dr Zigre Miklós, a napokban választott kamarai elnök, a vacsora napján délben levélben meghívta dr Thury Kálmánt, aki szintén levélben kimentette magát. A lényegen ez már nem változtat, mert az utolsó percben hívták meg, amikor dr Zigre Miklós észrevette, hogy súlyos mulasztások történtek a bucsuvacsora rendezése körül.

Groszországi rabmagyarokról hozott ismét hírt egy hadifogoly

Budapest. (Saját tudósítónktól.) Csaknem másfél évtizeddel az iszonyatos kataklizma, a szörnyű vérontás után, időnként még mindig szomorú üzeneteket kapunk a távoli Szibériából.

Az üzeneteket rabmagyarok küldik, akiket messze elsodort az élet s akiket időnként el-elfog a nosztalgia ott a messze idegenben a délibábos hazai róna, vagy a kéklő bércek után...

Egy rabmagyarnak megint sikerült hazajönnie annyi év múlva.

Itt áll velem szemben *Tornyai János* megtört, elfáradt alakja, akit az alföldi *Szentesről* ragadtott magával a végzet fiatalon, tizenhét éves korában. Mire újra visszakért a fagyos szibériai hómezőkről, elshant, vagy talán inkább levánszorgott szerencsétlen élete felett újabb tizenhét esztendő.

Beszélgetek *Tornyai Jánossal*. — aki most érkezett, s pár perc múlva vonatra ül s utazik haza *Szentesre*. Szívesen beszél hányatott sorsáról.

Mélyet sóhajt, mintha a multba nézne fáradt szemével s lassan beszélni kezd.

— 1914 őszén kerültem ki az orosz front-ra, ahol a kolozsvári 21-es honvédekhez osztottak be bennünket.

— Nem sokáig harcoltunk, mert már 1914. november 2-án elfogott bennünket az orosz.

— ?
— Egy hónapig gyalog vándoroltunk az országúton lovas kozákok kísérete mellett a fogolytáborok felé. Majd vonatra ültünk és *Csita* városba vittek bennünket. Ez a helység régebben *Transzbajkália* fővárosa volt és jóval túl van a *Bajkál* tavon, a transz-szibériai vasút mentén.

Csitából a nyolc kilométerre levő *Antipicha* fogolytáborba kerültünk, majd 1917 tavaszán az öt kilométerre levő *Piescsanka* községbe. Itt jelentkeztem földműves munkára és együtt dolgoztam *Csikos János csikszeredai* asztalossal.

— A munka olyan nehéz volt, hogy a földművesek sem bírták s ezért visszakerékedtünk a fogolytáborba. Később újra *Csita* városba vittek, ahol fát vágunk a városnak. Rövidesen önállósítottam magamat s *Horváth Gyula temesvári* kerékgyártó lett a társam, aki tudomásom szerint már régebben hazajött.

Erdélyiek Csitában.

— Van-e sok magyar még kinn? — tesszük fel a sablonos kérdést.

— Én nem akarok számokkal dobálózni, — mondja — mert én csak arról beszélhetek, amit láttam és tapasztaltam. De van elég.

— Erdélyiek?

— Azok is voltak társaim *Csitában* és fel is tudom őket sorolni, akikre pontosan emlékszem.

— *Gábor Antal* biharmegyei fuvaros ott van. Meg is nősült, két gyermeke van. Szeretne hazajönni családjával, de nem tud, mert az oroszok a Romániába valóknak nem adnak útlevelet.

— Az ősszel erdélyi embert temettünk el. Kinn nősült meg annak idején *Veszeli István* erdélyi cipész, aki 1931 októberében halt meg. A temetésén ott voltam.

— Ismertem még a megboidogultól kívül egy *Dézi*, vagy *Dési* nevű kolozsvári származású cipészt is. Ő szintén megnősült, de szerencsétlen vége lett, mert családi körülményei miatt öngyilkos lett.

— Másokról tud-e még bizonyosat?

— Még két erdélyi névre emlékszem pontosan, mind a kettő *Csitában* élt, mikor eljöttem. *Varga Zsigmond szatmári* -köműves,

aki megnősült és *György János* kolozsvári kovács.

Több nevet nem tud mondani.

A hazajövetel kálváriája.

Megkérdeztem még *Tornyai Jánost*, hogy könnyű-e a hazajövetel onnan.

— Ez bizony elég körülményes kálváriajárás. Én hét évig készültem a nagy útra, de mindig közbejött valami.

— A hazatérés azok számára nagyon nehéz, kik már felvették az orosz állampolgárságot.

— Mások hazajövelele elé nem görditenek különösebb akadályokat az orosz hatóságok. Ha valaki hazulról útlevelet kér és megkapta, amivel tudja igazolni, hogy ki és hova való, akkor meg minden a maga útján. Én is hazulról, *Szentesről* kértem útlevelet.

— A mult év augusztus havában végleg elhatároztam, hogy megyek haza. Az otthonról kapott útleveletem beadtam s annak alapján adták az orosz útlevelet. Így 1931 november 27-én hivatalosan értesítettek, hogy hazautazásomat véglegesen engedélyezték.

— S aztán?

— A többi már magától jött. Pénzzé tettem mindent és 1932 január 21-én felültem a transz-szibériai vasútra *Irkuc* felé. Oroszországból Lengyelországon és Csehszlovákián keresztül jöttem s most februárban értem haza, ahonnan másfél évtizeddel ezelőtt távoztam el...

— Boldog-e, hogy itthon van újra?

— Leírhatatlan érzés, ami sok szenvedésre tett pontot.

Elbúcsúztam *Tornyai Jánostól*, aki tizenhét évig ette a rabmagyarság keserű kenyerét messze Keletem, ahonnan már nem küld több sóhajt érrefelé, mint annyi ezren még az ott nosztalgizáló magyarok közül...

Zilahi-Bujk Béla.

Ujságíró-tanfolyam Regensburgban

A német katolikus sajtó-akadémia kezdeményezésére Regensburgban február 23-án katolikus papok részére sajtótanfolyam kezdődött, amelynek előadói *Hardt Félix* dr., a bajór sajtó-akadémia elnöke (Wiesbaden), *dr. Weizinger Ferenc* híres német keresztény publicista (München), *Naumann Vilmos* dr. (a *Neue Augsburger Zeitung* főszerkesztője), *P. Muckermann* (Münster, Westfalia) és *von Esther* dr. egyetemi tanár. A tanfolyam fővédője *Buchberger* regensburgi püspök, a keresztény sajtó-irodalom és ujságírás nagy pártfogója és régebben kiváló munkása. Ezen a tanfolyamon a katolikus papság az ujságírásnak nemcsak elméletét, hanem a teljes gyakorlatát is bemutatva látja: úgyhogy az ujságírásra való alapos szellemi készüléstől kezdve a (keresztény erkölcsen, bölcsélet, társadalomtudomány, belpolitika, külpolitika) a riporton, hírkészítésen át a cikkírásig mindenről tájékozódást nyújtanak.

A tanfolyam nagymestere *dr. von Esther* professzor, kinek részére a japán kormány külön ujságírói katedrát állított fel a tokiói egyetemen, hogy megszervezze és európai színvonalra emelje a japán ujságírását.

Brassóban lapunkat az *Elekes* hírlapiroda képviseli, (Kapu-u. 6.) Mindenféle előfizetési, lapterjesztési (albizomány), hirdetési stb. ügyben kérjük a fenti hírlapirodához fordulni.

KIS HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Tolmasoff orosz tudós *The Carcasses of the Mammoth and Rhinoceros Found in the Frozen Ground of Siberia* címen rendkívül érdekes könyvet írt az őskori mammut és rhinoceros leleteiről. Mindenekelőtt meglepőnek ítéli azt a hírt, hogy a Szibériában jégbefagyottan talált mammutok húsa teljesen friss volna. Ezzel meglehetősen megcáfolja azokat az eleven leírásokat, melyek Szentpétervárott rendezett bankettekéről szóltak, és ezeken a bankettekén felszolgált sok ezereszdős mammut-rostélyosokat és mammut-sonkákat dícsőitették. Igaz, mondja *Tomasoff*, hogy abban az esetben, ha az állat eleven állapotban fagyott meg, a hús elméletileg végtelen hosszú ideig elállhatott volna. Tény azonban az, hogy ezek a hullak és az azokat körülvevő talaj is rettenetes szágot áraszt magából. A hús világos piros, a zsír tiszta fehér, vagy kissé sárgás, kutyák és vadállatok mohón vetik rá magukat. Egy bátor kutatónak azonban, aki ott a helyszínen kóstolta meg — enyhén mondva — nem ízlett! Tekintve azt, hogy rendszeren egy-két év telik el, mire egy feltalált mammut-hullát kiemelnek, a pétérvári bankettek már csak ezért sem valószínűek. Az első befagyott mammutot 1692-ben találták s azóta még 34 mammut és öt rhinoceros hullára bukkan-tak. Hogy egy mammut szőröstől-bőröstől megmaradjon a befagyott talajban évszázadokon keresztül, hirtelen kellett elsülyednie. Egyszer tavaszi iszapfolyamokban akadhettek és süllyedhettek el, máskor a jégtakaró átszakadása miatt folyókba, tavakba veszttek.

Spanyolországban most szavazták meg az új köztársasági alkotmányt. Az alkotmány az egyházra vonatkozólag, amint a bécsi *Schönere Zukunft* értesül, a többek között a következő rendelkezéseket tartalmazza: A kath. egyházat elismeri jogi személynek, a püspökök kinevezését azonban a kormány jóváhagyásától teszi függővé. Egyházi cselekményeket, melyet a templomon kívül végeznek el, három nappal előbb be kell jelenteni s azok engedélyhez vannak kötve. Az összes felekezetek egyházközségei jogot nyernek gyűjtések rendezésére és egyházi adók szedésére. Szerzetesrendek és kongregációk az egyesületi törvény rendelkezései alá esnek és arra vannak kötelezve, hogy három évenként tagjainak számáról, vagyonuknak állagáról stb. jelentést tegyenek. Vallási egyesüléseknek nem lehet több vagyonuk, mint amennyi egyesületi céljuk eléréséhez szükséges. Szerzetesrendeknek tilos tanító tevékenységet kifejteni, hasonlóképpen tilos ipari és kereskedelmi vállalkozásokban résztvenni.

Irisch Sweepstake-nek hívják azt a világhírű dublini sorsjátékot, melynek nyeresői esélyei egy lóversenynek esélyeitől függnek. Az ebben az esztendőben eladott sorsjegyek értékét 2 millió font sterlingre becsülik, ami ma is még jóval meghaladja az 1000 millió lejt. Kétségtelen, hogy ez az összeg még sokkal nagyobb lenne, ha a távol Kelet angoljai az ottani események nem akadályozták volna meg sorsjegyek vásárlásában. A lóversenyt, melyen ez a sorsjáték alapszik, március hónap folyamán tartják meg.

Tut-Ank-Amon-ról, a négyezer évvel ezelőtt meghalt ifjú fáraóról eleget hallott az ujságolvasó közönség akkor, amikor *Carter* és *Carnarvon* expedíciója a Királyok völgyében csodálatos gazdagságú sírját felfedezte. Most azonban *Pendlebury* doktor az expedíciónak egyik tagja, amint a *Petit Parisien* írja, olyat állít az ifjú fáraóról, amit még nem hallottunk. Arról tudósít ugyanis, hogy a kincseket, melyeket sírjában találtak *Tut-Ank-Amon* apósának, *Smenk-Ka-Ra* fáraónak sírjából raboltatta el. Megállapítható, hogy a legtöbb értéktárgyon előbb ennek az uralkodónak a neve volt bevésvé, ezeket azonban *Tut-Ank-Amon* rendelkezésére kitértek s azok később az ő nevével díszítve kerültek sírkamrájába.

Hantos Elemér nyilatkozata Magyarországról és a kisantant-államainak együttműködéséről

Budapestről jelentik: A Timesnek arra a cikkére, amely Tardieunak az osztrák, magyar és a kisantant államainak gazdasági együttműködésére irányuló tervzetével foglalkozik, Hantos Elemér de, volt államtitkár, egyetemi tanár így nyilatkozott: Franciaország érzi, hogy a közép-európai országokkal szemben a békeszerződések miatt felelősség terheli. Érti továbbá annak szükségességét is, hogy egyet-mást ezekkel az államokkal szemben jóvátegyen. Olyan mezőgazdasági közösség létrehozásáról van itt szó, amely hivatva volna visszaállítani a régi monarchia gazdasági egységét. Magyarország visszakapja régi piacát anélkül, hogy ezzel szemben bármilyen politikai kötelezettséget vállalna. Ezt az együttműködést azonban meg kell előznie a középeurópai valuták és egyéb nagyfontosságú kérdések rendezésének is.

Jugoszláviában sürgős a fogyasztási adók csökkentése

A parlament költségvetési vitája során a miniszterelnök beterjesztette az állami fogyasztási adó módosításáról szóló törvénytervezetet, kérve a sürgősség kimondását és a javaslatnak a pénzügyi bizottság elé való utalását. A miniszterelnök a sürgősség indokolásában kihangsúlyozta, a tervezet azok közé a reformok közé tartozik, amelyekkel a kormány a nép anyagi megterheltségén könnyíteni óhajt s az új törvényt már április elsején életbe akarják léptetni. A jugoszláv parlament a sürgősséget ki is mondta. Ugy látszik tehát, hogy Jugoszláviában komolyan veszik a komoly időköt és csakugyan segíteni akarnak a nép helyzetén. Hol vagyunk mi még attól . . . ?

Elfogták a kis Kovács Diana és Serbán nagyvágó gyilkosát

Néhány hét előtt bestiális kegyetlenséggel meggyilkolták a Grivita-uton — mint akkor megirtuk — Serbán nagyvágó feleségét és tiz éves fogadott leányát, a magyar származású Kovács Diánát. A rendőrség által őrizetbe vett gyanúsítottak között volt Enace Jon Constantin büntetett előéletű napszámos és építőmunkás is, aki tegnap beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el. Előadta, hogy már régen ismerte Serbán nagyvágót és családját és Grivita-uti házuknak építésénél, mint napszámos volt alkalmazva. Később elhatározta, hogy kirabolja a nagyvágó lakását, de gyilkosság nem volt szándékában. A gyilkosság éjszakáján itas állapotban, szinte nesztelenül nyitotta ki a Serbáné ajtaját, majd a folyosón keresztül a leányszobába hatolt be. A nagyvágó tiz éves fogadott leánya, Kovács Diana felébredt, kiugrott az ágyból, erre ő hozzáugrott és zsebkésével szívenszurta a leánykát, aztán nadrágszíjával megfojtotta. A zajra felébredt a szomszédos szobában alvó Serbanné is, aki benyitott a leányszobába. Dulakodni kezdett az asszonnyal, letéperte a szoba padlózatára és agyonütötte. Ezután mindent feldúlt a lakásban, de pénzt sehol sem talált. Felhánnya az agyakat is és a paplan alatt kétezeröt száz lejt talált, amit magával vitt. A gyilkosság után kezérel lemosta a vért és eltávozott. Serbán nagyvágó a gyilkosság éjszakáján nem tartózkodott odahaza s így ő megmenekült a fenevad kezétől. A gyilkost átadták az ügyészségnek.

A japánok áttörték a sanghaji frontot

A kínaiaknak a bekerítés veszélye elől menekülniök kellett. — Komolyabb remény a megegyezésre —

A japánok a kínai csapatoknak Sanghaiból való visszavonását és husz kilométernyi távolságra való elhelyezkedését kívánták, mint a Népszövetség által ajánlott megegyezési tárgyalások előfeltételeit. A kínaiak vonakodtak, sőt újabb kívánatokkal állottak elő. Közben a Sanghai körüli japán csapatok új parancsnoka *Sirokava* tábornok általános támadást rendelt el, mely végtére is megtörte a kínaiak ellenállását. Most már a kínai 19. hadsereg hivatalos jelentése is beismeri, hogy a japánok áttörték a kínai frontot. Az áttörés folytán a kínai hadsereg öszekötő vonalait a teljes elvágás fenyegette s így Sanghai és Wuszung mellől a kínaiaknak menekülniök kellett visszavonulniok, mert máskülönben bekerítés veszélye érte volna őket. A kínai főparancsnokság most már a japánok által követelt 20 kilométernél is hátrább keres magának új elhelyezkedési vonalat. A japán csapatok még folytatják a kínaiak üldözését.

A kényyszerű, sőt menekülő visszavonulást is egyes táviratok önként való mozdulatnak igyekeznek feltüntetni. Már akár-hogy történt, a tény az, hogy a japánok Sanghainál elérték céljukat, s most már komolyabban lehet hinni a megegyezési tárgyalások sikerében. A Népszövetség rendkívül ülése csütörtökön tisztázottabb helyzetet kapott a japán—kínai konfliktus rendezésére.

Végetért a sanghai-i háboru

Sanghaiból jelentik: Az itteni külképviseleti körökben az a felfogás alakult ki, hogy a japán hadsereg döntő győzelmével és a kínai front áttörésével véget ért a sanghai háboru. Miután a kínai csapatok a husz kilométeres zónán túl fekvő területre vonulnak vissza, nem valószínű, hogy újabb harcok lennének várhatóak, amennyiben a japánok többször is kijelentették, hogy egyetlen céljuk az, hogy a kínaiakat a husz kilométeres zónán túl vessék vissza és maguk nem akarnak tovább előhaladni.

Tokióból jelentik: A külügyminisztérium közlést adott ki, hogy abban a pillanatban, amikor a visszavonuló kínai csapatok elhagyják a husz kilométeres körzetet, a japánok nemcsak hajlandók arra, hogy visszavonuljanak a nemzetközi negyedbe, hanem csapataikat még vissza is szállítják Japánba, ha azoaban nem sikerül állandó jellegű megegyezést kötni, akkor Japán ismét csapatokat küld Sanghaiba. A tokiói kormány éppen ezért azt kéri, hogy azonnal hívják össze Sanghaiban a kerekasztal konferenciát.

Fegyverszüneti tárgyalások az angol hajón

Genfből jelentik: A kínai megbízott éjszaka 23 órakor közölte Paul Boncourt tanácselnökkel, hogy kormánya hajlandó az ellenségeskedések azonnali megszüntetésének feltétele mellett résztvenni a sanghai-i tárgyalásokon. A tárgyalások kizárólag a sanghai-i kérdéssel foglalkozzanak. *Sató* Japán főmegbízott az esti órákban közölte Paul Boncourt-nal, hogy *Matsuoka* és a sanghai-i tengeri haderők parancsnoka tegnap átadták Sir John Kellynek a japán kormány feltételeit. Az angol tengeri kormány azonnal felszólította a japán és kínai megbízottakat, hogy ma délután 15 órakor a feltételek megvitatása végett gyűljenek össze a cirkáló fedélzetén. A kínai megbízott közölte Kellivel, hogy kormányától utasítást kell kérnie és így csak az esti órákban vehetnek részt a megbeszéléseken.

Tegnap délután újabb egyeztető tárgyalásokat tartottak az angol zászlóshajó

fedélzetén. A japán katonai vezetők azt kívánták, hogy a Sanghaiban tartandó végleges megegyezési értekezlet a kínaiak számára még messzibb visszavonulási zónát állapítson meg, viszont a japánok a sanghai-i és wuszungi zónákban maradjanak. Ezekből a vonalakkal aztán a hadcsapatok végleges visszavonását a kínaiaknak kell megkezdenniök, míg a japánok csak akkor ürítenek ki állásaikat, ha a rendes viszonyok végleg helyreálltak.

Hir szerint a kínaiak ezeket a feltételeket elfogadhatatlannak tartják. A japán hadügyminisztérium utasította a csapatokat, hogy mindaddig üldözzék a visszavonuló kínaiakat, amíg el nem fogadják a fegyverszüneti feltételeket.

Kínai magyarázat a visszavonulásról

Sanghaiból jelentik: A japánok — hadihajóik heves pergőtűzének védelme alatt — kora reggel támadást indítottak a Wuszung erődök ellen, ahol már csak a kínaiak visszavonulásának fedezésére hátrahagyott maroknyi őrség maradt. A védők több rohamot visszavertek, de reggel 8 órakor már teljesen elfogyott a lőszerük úgy, hogy kénytelenek voltak visszavonulni, a japánok pedig elfoglalták állásaikat. Az előnyomult japán utégek most az új kínai állásokat bombázzák, azokat, amelyek már az általuk követelt 20 kilométeres zónán túl területek el.

A kínai hivatalos távirati iroda jelenté, hogy a sanghai-i visszavonulásnak az volt főcélja, hogy próbára tegyék a japán békeigéreteket megbízhatóságát.

Jelentés a Népszövetséghez: a japánok elérték céljukat

Genfből jelentik: A genfi japán delegátus közölte a Népszövetség főtákarával egy abban a pillanatban érkezett távirati jelentést, melynek értelmében a japánok Sanghaiban beszüntették az ellenségeskedést s a harcokat csak akkor kezdik meg újra, ha a kínaiak támadásba menének át.

A sanghai-i japán főkonzul hivatalos jelentése szerint a japánok elérték céljukat: a sanghai-i japán vagyonok és japán alattvalók védelmét. Ennélfogva az ellenségeskedést és a katonai intézkedéseket beszüntetik.

A kínai delegátus kijelentette, hogy őt még ezideig nem értesítették a harcok beszüntetéséről.

Egy hazatért hadifogoly titokzatos regénye

Temesvárról jelentik: Megirtuk tegnap, hogy egy *Nicoara* Miklós nevű ember érkezett Alios községbe, aki tizenhét évig volt Oroszországban és családja azóta semmit sem tudott felőle és hogy szülei nem ismertek rá. Ma az öreg *Nicoara* a temesvári rendőrségen jelentette, hogy állítólagos fia, különösen viselkedik. Gyerekeinek nevét nem tudja. Ez magábanvéve még nem lenne meglepő, mert nagyobbik leánya csak egyéves volt, mikor faluját elhagyta, a másik pedig még meg sem született. „*Nicoara* Miklós” azonban a környékbeli falvak nevére és több olyan dologra nem emlékszik, amelyeket pedig lehetetlen volt elfelejtenie. A rendőrség kezébe vette az ügyet, mert valószínűnek látszik, hogy amint már megtörtént, az eredeti *Nicoara*-nak volt fogolytársa akarja, a társától kapott elbeszélések után, belopni magát a családba.

Istengyűlölet Oroszországban

Crisan István, volt 37-es százados, aki éveket töltött orosz hadifogságban, „Kommunizmus, állam és társadalom” című románul megjelent, magyar és német fordítás alatt álló művéből közöljük, — a szerző és fordító beleegyezésével az alábbi részletet:

„A szellemi termelés az anyagival együtt alakul át.” — írja Marx a kommunista kiáltványban. Ezen ürügy alatt kellett Oroszországban a kommunista gondolkodás tökéletes érvényesülhetése céljából a vallásnak s minden egyházi szervezetnek megsemmisülnie.

A materialista felfogás rányomja bélyegét az egész marxista gondolatvilágra. A marxista világot nem Isten teremtette, hanem az az emberek gazdasági szükségleteinek megfelelően szükségképpen fejlődött ki. A marxizmus a másvilággal nem törődik valása, mely az embert az anyagi szükségletek kielégítésével kívánja boldogítani. Ellenségnek tekint minden szellemi, minden természetfölötti gondolatot, legfőképpen az Isten gondolatát. A vallás és dogmái az ő szemében mesterségesen fölidézett illúziók, a nép elvakítására és butítására szolgáló eszközök, a tudományos kutatás gátjai, az emberek ópiumja, mely elkábítja őket, hogy a polgári osztály szabadon zsákmányolhasson.

Lenin, az Istengyűlölő harca a vallás ellen.

Ez a marxisták felfogása a vallásról. Lenin, Oroszország legnagyobb marxistája nemcsak materialista, nemcsak istentagadó volt, hanem egyenesen istengyűlölő, aki ezt a felfogását írásban és szóval terjesztette a forrongó és kritikátlan proletárság között. Csak ebből az engesztelhetetlen istengyűlöletből magyarázható az oroszországi keresztényüldözés, mely példátlanul áll az újkor történetében.

Lenin vezetésével elkezdett harc indult meg a vallás ellen. A papokat ezerszámra bebörtönözték, felakasztották, vagy főbelőtték, családjaikat szétszórták, kényszermunkára küldték, az egyházi javakat elvették, a templomokat bezárták és világi célokra használták fel, vagy lerombolták, felrobbantották azokát, mint legutóbb a moszkvai híres Megváltó-templomot. A vasárnapokat és az ünnepeket eltörölték, az istentiszteletek tartása s a vallásoktatás a képtelenül korlátozó törvényes intézkedések folytán lehetetlenné vált.

Ez már nem materializmus, ez nem az atheiztának filozófikus közönye, mely az istenhitet elveti ugyan, de más hitével nem törődik, hanem egy örült istengyűlölőnek borzalmas vérszomja. Lenin szellemi eltévelyedése világosan látható abból a levélből, melyet 1913 november 14-én Gorkijhoz intézett s melyet okmányyszerű jelentősége miatt kivonatossan közlünk:

„Az istenkeresés csak annyira különbözik az istenteremtéstől, a mesterséges istenköszítéstől, mint egy sárga ördög egy kék ördögtől. Az istenkeresés, ha nem azért történik, hogy minden Istent és ördögöt megtagadjunk, hanem azért, hogy egy sárga ördögöt részesítsünk előnyben a kék ördög felett, — sokkal rosszabb, mintha egyáltalában nem beszélünk róla.”

„Eppen a legszabadabb országokban butítják a népet egy tiszta, szellemi, még csak most megteremtendő Isten eszméjével. Eppen azért, mert minden vallásos eszme, minden Istengondolat, sőt általában minden kacérokodás valami Istennel, kimondhatatlan aljasság, melyet a demokrata polgárság nagyon szívesen eltűr, éppenezért ez a legveszedelmesebb aljasság, a legközönségesebb megfertőzés. A tömeg millió bűn, disznóság, erőszakosság és szellemi fertőzés fölött sokkal könnyebben szemel huny s azért kevésbé is veszélyes, mintez a fortélyos és szellemesen felöltöztetett Isten-eszme.”

Igy ír Lenin, Oroszország szellemi vezetője, diktátora, aki korlátlan hatalmával a saját esztelen akaratát ráerőszakolta az orosz népre.

Csak így érthető meg, hogy az orosz forradalom ezen szellemi irányzat bélyegét viseli, hogy Lenin a forradalmi proletárság tömegeit a saját istengyűlölete örületével megfertőzte, s azt a borzalmas rombolást előidézte, mely minden metafizikai és spirituális világnézet ellen fordult, a gyakorlatban példátlan keresztényüldözésre vezetett.

Miért van kommunizmus?

Ezzel a borzalommal szemben azonban mi sem állunk hiba és vétek nélkül, mert nem csupán a valósággá változott marxizmus a hibás, hanem a keresztényvilág vétkei és mulasztásai is, amelyek megteremtették azt az alapot, amelyen a marxizmus létrejöhett. Amint a kereszténység felszabadította az emberiséget a szellemi sötétség és rabszolgaság jármából, éppen úgy hirdeti a marxizmus az embereknek a gazdasági járomból, szolgaságból való megváltását. A megváltásnak ez a gondolata, reménye, emelte ki a marxizmust az elméletek sokaságából a való életbe, a keresztény eszmék rovására, mert a keresztény társadalom nem ismerte fel a gazdasági kérdések fontosságát, nem igyekezett azokat keresztény szellemben megoldani. A krisztusi gondolat: az embernek, mint egy Atya gyermekeinek egyenlősége, háttérbe szorult és kiveszett, nemcsak a tudományban, művészetben és politikában, hanem legfőképpen azon a területen, amely az embert legérzékenyebben bántja és sebi: az emberek egymásközötti gazdasági és társadalmi viszonyában. A pápa negyven év előtti intő szózata a pusztában kiáltó szó maradt, nem tudta megakadályozni, hogy egyik ember továbbra is ki ne zsákmányolja a másikat, hogy az emberek megosztása és a társadalmi rétegek kifejlődése továbbra is ne az etikai értékek, hanem a vagyon alapján történjen. Ha mi keresztények a gyakorlatban is követtük volna Krisztus tanítását, a marxizmus, mint elmélet, meg sem született volna s nem kellene most a krisztusi eszméknek a szeretet hatalmával való érvényesítése helyett azt látnunk, hogy annak torzképét a gyűlölet hatalma rombolással, vérrel, és a lelkek megölésével valósítja meg.

A kommunizmus a valóságban a kereszténységhez intézett nyílt kérdés, szörnyű emlékeztetés a felebaráti szeretet kötelességeinek elmulasztására!

Ha a jövő kulturkorszaknak sikerülni fog az altruizmust annyira kiterjeszteni, hogy a szűk családi körön túl is felebarátaink szükségleteit a magunkéval egyenlőnek fogjuk tekinteni, ha embertársainkban nem vetélytársat és ellenséget, hanem testvért és saját Énünk kiterjesztését fogjuk látni, akkor nem lesznek kizsákmányoltak, nem lesznek proletárok s a marxizmus megvalósítására senki sem fog gondolni.

Ma a marxizmus Isten nélkül, a kereszténység lerombolásával akarja az emberiség anyagi jólétét, melyet az emberiség kizárólagos céljának tekint, kikényszeríteni. Tudjuk, hogy Krisztus országát megdönteni nem lehet, de a küzdelemben emberek milliói, értékek milliárdjai elpusztulhatnak. A pusztulásért, a vérért mi is felelősek vagyunk, mert Krisztus országát nem megvédeni, hanem megvalósítani kell.

Bittenbinder József
Utóda

**Czermák
Károly**

lászor-rász oltárépítő vállalat

Timișoara-Temesvár
III. Str. Romulus 61.

Korszerű kolozsvári karcok

KOLOZSVÁR, az „Erdélyi Lapok” szerkesztőségétől.) A legtöbb uccának van árnyékos és napos oldala. Az életnek is. Mindkét oldalon végig kell menni, hogy megismerhessük hidegét-melegét.

AZ ÁRNYÉKOS OLDALON.

A Széchényi-tér 7 szám alatt levő mézsárszék előtt hatalmas tömeg áll. Toprongyos, éhes külvárosi nép. Munkanélküliek, akik várják, hogy a várostól kapott bonokra megkapják februári húsadagjukat.

A mézsárszék ajtaja azonban zárva. A hátsó, udvarfelőli bejáraton valahogy bekerülünk és megkérdezzük, hogy mikor kezdik már az adagok kimérését.

A mézsáros:
— Egyáltalán nem kezdjük, kérem. Nincs hús.

— De hiszen a várostól kibocsátott bonokkal jönnek az adagokért.

Keserű kacagás a válasz:
— Bonokkal nem lehet húst vásárolni. A város még a decemberi bonokat sem váltotta be. Miből vegyék húst?

— Legalább akkor el kellene küldeni őket...

— Hiába küldöm, nem mennek el. Küntől fenyegetően hallatszik be a tömeg türelmetlen moraja. Kiáltások, követelő panaszok. Becsapott emberek elkeseredett morgása, akiknek éhségével játékos az a város bölcs és irgalmas számvetése. Szorosan, tömegesen fekszenek neki az ajtónak, hogy egymást melegítsék. Topognak és körmükre fujnak a március elseji húszfokos hidegben. Sokan sírnak.

Menekülünk a napos oldalra.

A NAPOS OLDALON.

Török Ferenc kolozsvári szíjgyártó mester tegnapelőtt egyszerre ünnepelte ezüslakodalmát, leánya eljegyzését és fia születésnapját. — Ez magában még nem kívánkozik a nyilvánosság elé, ha a derek iparosmester azt mondta volna családjának, amit ilyenkor mondani szoktak:

— No gyerekek, most aztán mulatunk egyet!

Török Ferenc nem mondta ezt és családi életének hármas ünnep-állomásán nem is csapott nagy mulatozást. Becsületes lelke megérezte, hogy a mai időkben nem illik ezt tennie, még akkor sem, ha pénztárcája egyébként meg is engedné.

Ehelyett azon törte fejét: mit tehetne, mivel jól cselekednék s amivel az ünneplés mélyebb hangulatát szerezne meg lelkének. És kitalálta. Meghívta és megvendégelte a kolozsvári Arvaleány-Nevelő Otthon ötven árváját. A gőzölgő friss kávé mellé foszlósbélű kalácsot adott reggelire. Ebédre és vacsorára malacpecsenyét ettek az árvák s utána édes, pirosra sült, jó cukros fánkot.

Ötven árva között ünnepelte Török Ferenc leánya eljegyzését, fia születésnapját és tulajdon ezüslakodalmát. És este bizonyára meglegedetten és meghatottan mondta aszszonyának:

— Látod, feleség, ez csakugyan szép volt...

Pillanatra meg kell állni és gondolkodni kell a Török Ferenc gestusán. Ez már az élet-ucca napos oldala, ahol a márciusi nap hideg fényében arcunkon érezzük a tavasz ígérteit...

Zongora és harmonium
hangolást és javítást

Leveléző-lapon való hívásra azonnali megyek.

CSIKY, Előjegyezhető Matula-üzletben Oradea, Reg. Ferdinánd

HIREK

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

1844
március
4.

Bálint Gábor nyelvész születése

Székely volt. Őserejü. A háromszékmezei Szt. Katalinn született, székely katonacsaládból. Kézdivásárhely, Csiksomlyó, Marosvásárhely, Székelyudvarhely iskolái után eljutott a nagyváradi premontrai gimnáziumba. Már ekkor feltűnt rendkívüli nyelvtelenségével. Megtanulta a francia, olasz, héber, arab, török, perzsa, angol és újgörög nyelveket. A nagyváradi premontraiaktól Budapestre ment, hogy tanulmányait folytassa. Nagy nyelvtelenségével Pesten is feltűnt. 1871-ben a M. Tudomány Akadémia és Fogarasi János költségén Kazánba és Asztrakánba utazott, hogy a mongol és mandzsu nyelveket tanulmányozza. Ez utja alatt megismerkedett a ftn nyelvpel. A mongol nyelvjárások azonban mindennél jobban érdekelték. 1873 februárjában Ázsiába utazott, hogy a khalkha mongolok fővárosában, Khurenban tanulmányozza a mongol nyelvet. Rengeteg anyagot gyűjtött össze az alatt az öt hónap alatt, amíg Ázsiában tartózkodott s Budapestre csak 1874-ben tért vissza, hogy utja eredményeit feldolgozhassa. Meg is írta legértékesebb munkáját a kazáni magyar nyelvről, azonban az akkori magyarországi viszonyok között nem tudott elhelyezkedni s 1879-ben Damaszkuszba költözött, ahol a magyar Mezzofanti kénytelen volt adószedéssel foglalkozni, hogy megélhessen. Később Athénben az arab nyelvi tanításával foglalkozott és csak a kilencvenes évek elején tért haza, katedrát kapott a kolozsvári egyetemen. Meggyőződéssel hirdette a török-magyar rokonságot. Feleségét Perzsiában vette el. Tatár nő volt. Bár évtizedekig élt Kolozsváron, annak társadalmában, társadalmi életében sohasem vett részt. Gyermeké nem volt, csak egy nevelt leánya. Ugyszólván haláláig dolgozott. 1915-ban halt meg. Művei kiapadhatatlan forrásmunkák ma is és az újabbkori nyelvtudományok sokat köszönhet az ősszékely Bálint Gábornak.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint még továbbra is derült, száraz idő várható, csupán nyugaton és délen indulhat meg erősebb felhősödés.

Gróf Béli Ákos meghalt. Budapesti jelentik: Ma reggel meghalt gróf Béli Ákos, Kolozsmegyének 15 éves volt főispánja, akinek a múlt század utolsó évtizedeiben és az 1900 után következő években nagy szerepe volt Erdély közéletében. Különösen Kolozsvárt ismeretes Béli Ákos gróf neve, amely hosszú időn át majdnem minden közéleti eseménnyel össze volt kötve. Béli Ákos gróf hosszú időn át elnöke volt az EMKE-nek is, amelynek élére Bethlen Gábor gróf elnöksége után került. Főispánsága után egy ideig a kolozsvári Magyar Színház intendánsa is volt és tovább is résztvett minden fontosabb közéleti és kulturális eseményekben. Az agg főúr, aki 1846-ban született, most végelgyengülésben halt meg. Holttestét Budapestre hozták Erdélybe, ahol a családi sírboltba helyezik el örök nyugalomra.

Egy magyar tudós halála. Dr Erdélyi Lajos, a budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem c. ny. rendkívüli tanára, a Magyar Nyelvtudományi Társaság és a Magyar Néprajzi Társaság választmányi tagja stb. február 24-én 61 éves korában

Budapesten elhunyt. Erdélyi Lajos a magyar nyelvészetnek országosan elismert értéke volt. Uzonban született, mint szegény székely földmivel család sarja és a maga erejével küzdötte fel magát. A kolozsvári egyetemen végezte főiskolai tanulmányait, ahol Szinnyi József és Széchy Károly legkedvesebb tanítványai közé tartozott és Mellich Jánossal együtt az Erdélyi Múzeum hasábjain kezdte meg tudományos nyelvészeti működését. Kolozsvári egyetemen az elsők között avatták föl sub auspiciis regis bölcsészeti doktorrá.

A csikmezei ügyvédi kamara érdekes határozata. Csikszeredáról jelentik: A csikmezei ügyvédi kamara a tegnapi közgyűlésén, tagjai teljes részvételével elhatározta, hogy a kamara keretein belül, saját érdekeik megvédése céljából, az új ügyvédtörvényben előírt szindikátust megalakítják, ahová köteles minden ügyvéd belépni és befizetni minden természetű magánokirat elkészítésének a díját. A szindikátus a kamara mindenkori vezetősége ellenőrzése mellett működik. A befolyó munkadíjak 60 százalékát a munkálatokat készítő ügyvéd a szindikátustól visszakapja, míg a fennmaradó 40 százalékból 20 százalékot a kamara tagjai között osztanak fel egyforma arányban, 15 százalékot a kamarai segélyegyesület javára kell fordítani, míg a fennmaradó 5 százalékot a kamara adminisztrációs kiadásainak fedezésére fordítják. A kamara tagjait a díjak pontos átszámolása tekintetében szigorú ellenőrzésnek fogják időnként alávetni s az esetleges kihágásokat szigorúan büntetik. Első ízben a büntetés dorgálás, második esetben tízezer lejig terjedhető pénzbírság, harmadik esetben a kamara kötelekéből való ideiglenes törlés, negyedik és utolsó esetben a végleges kizárás. Kimondták, hogy a nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel a kamara tagjai csak úgy fogadhatnak el újabb pereket, ha a megbízó az előrelátható készkiadásokat készpénzben azonnal kifizeti.

Halálozás. Temesvárról jelentik: Ma reggel meghalt 74 éves korában a katolikus jótékonyegyesület közismert és köztiszteletben álló elnöknője, özv. Csurgay Sománé, szül. Lichtscheidel Henriette, aki 30 évesen át volt ennek a jótékonyági téren oly sok munkásságot kifejtett egyesületnek elnöknője. Az elhunyt urinő jónévű temesvári családból származott. Fivére volt néhai dr. Lichtscheidel Géza, volt kórházi igazgató. Gyászolja fia: dr. Csurgay Tibor, aki Budapesten a külügyminisztérium osztálytanácsosa és leánya, dr. Balázs Emil szanatóriumi igazgató felesége, akinek fia, dr. Balázs György nemrégiben öngyilkos lett. Az eset Temesváron annál nagyobb megröszérettel keltett, mert Csurgay Sománé éppen akkor hullt meg, amikor aszanatóriumba sietett unokája meglátogatására. Tekintettel arra, hogy özv. Csurgayné három évtizeden át állott a jótékonyegylet élén, temetése a belvárosi temetőben lévő Schlauch-kápolnából lesz pénteken délután négy órakor. A rekviemet a székesegyházban Kayser Lajos prelátnak tartja szombat reggel 9 órakor.

Rónaszékiek a mélyponton. Máramarosigeti tudósítónk jelenti: Rónaszék valamikor virágzó község volt Máramaros megyében. Bányauzem működött és nagy gyógyhatású fürdőjét nyaranként igen sokan keresték fel. Ma a rónaszékiek a legnagyobb nyomorban élnek, mert novemberben a közmunkát is leállították. Rónaszéken rendkívül sok olyan nyugdíjas él, akik havi 2—300 lejes nyugdíjukat sem kapták meg hónapok óta, sőt az egy évvel ezelőtt nyugdíjazott ötven bányász még egy bani nyugdíjat sem kapott! Elképzelhető, hogy ezek a szerencsétlen emberek milyen nélkülözések között élnek! A rónaszékiek képviselőiben Wielland János r. k. plébános és dr. Várady László orvos vezetésével ma küldöttség kereste fel Iurca Flavius prefektust és a nyugdíjak kiutalását, a gyógyfürdő megnyitását és díjtalan legelő engedélyezését kérték. A prefektus ígéretet tett a kedvező elintézésre vonatkozólag.

Resica nyomorán valamennyit enyhítenek. Temesvárról jelentik: A munkaügyi minisztériumtól értesítés érkezett a temesvári munkaügyi felügyelőséghez, hogy a resicai műveknek 800 millió tartozására a pénzügyminisztérium és a vasut együttesen 15 milliót folyósítanak, hogy ezáltal a decemberről és januárról elmaradt fizetéseket és nyugdíjilletéket kifizethessék.

Teljes erővel tart a közönség villamos sztrájkja Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Már három hete tart a városban a villanysztrájk. A villanyellenes mozgalom vezetőjének, Pop Valérnak kijelentése szerint ez a sztrájk annyira komoly, hogy a főtéren mindössze egy üzletet világítanak ki. Egyébként a város és a villanyüzem között kötött szerződés rövidesen a törvényszék elé kerül s remélik, hogy a törvényszék a szerződést, aminek következménye a drága villanyáram, érvényteleníteni fogja. Március 14-ére, vasárnapra nagygyűlést hívnak össze, melyen résztvesznek az összes magán- és állami tisztviselők, nyugdíjasok, iparosok és munkások. Ezen a nagygyűlésen mozgalmat szerveznek a magas árak, a kartellek és a villanyüzem drágításai ellen. Pop Valér különben, aki a nyugdíjas szövetség elnöke is, érintkezésbe lépett Onicescuval, a bukaresti nyugdíjpénztár igazgatójával, aki kijelentette, hogy a mostani nyugdíjtörvény, mely a nyugdíjakat nagy mértékben leszállította, csakugyan túllőtt a célon. Március 15-ike körül azonban meglesz az új nyugdíjtörvény.

Tichy Árpád apja a rádióból tudta meg fia bűnét. Lapunk zártakor érkezett a jelentés tegnap, hogy Tichy Árpádot felakasztják. Az ítélet végrehajtása néhány perccel 10 óra előtt megtörtént. A kegyelmi tanács elutasító végzése után Tichyt visszazárolták cellájába, ahol védője és egy ferencrendi szerzetes keresték fel. Háromnegyed tíz órakor este kivezették a villanyfényes udvarra. A kert közepébe ácsolva állott a bitó. Sápadtan, tántorogva ment a fogházörök négyesége között a bitófa elé Tichy Árpád. A statáriális bíróság egyik tagja felolvasta a végső ítéletet és azt átadta a kir. ügyésznek. A kir. ügyész Tichyt néhány szó kíséretében átadta a hóhérnak. A hóhér és pribékei megragadták a remegő fiatalembert, aki könyörgő hangon siránkozott:

— Eresszenek el, ne bántsanak kérem....

A pap keresztet nyomott összekötözött kezeibe és tizenegy perc múlva a hóhér jelentette, hogy az ítéletet végrehajtotta. Az orvosszakértők konstatálták a halált. Tichy Árpád szederjes arcát kendővel takarták le és a villanyfényes hideg éjszakában félórás lengedezett a holttest az akasztófán, kezében görcsösen szorítva a fekete keresztet.

A kivégzett gyilkos édesapja, id. Tichy Árpád ny. állami végrehajtó Lippán lakik. Egy újságíró felkereste. Az öreg a súlyos csapástól pár nap alatt összeroppant. Szemei vörösek az álmatlanul eltöltött éjszakáktól.

— Péntek este óta üzött vad vagyok! — mondja az öreg ur. — Itt ültünk a szobában. Leányom a rádiót hallgatta, én és vejem csendesen beszélgettünk. Egyszerre leányom felemelkedik, felsikolt és halálra vált arccal, ájultan esik össze. Megrémülve ugrottunk hozzá, felemeltük és az ágyba fektettük. A szivverése olyan gyenge volt, hogy alig éreztem. Teljes egy óra hosszat dörzsöltük ecettel, míg végre magához tért és akkor zokogva mondta el a fájdalmas hírt, amelyet a rádióban hallott, hogy a fiam...

A zokogás elfojtja a hangját, majd rövid szünet után szinte magának mondja:

— A szerdai lapban olvastam, hogy a ráckevei közjegyzőt meggyilkolták. Mindjárt a fiam jutott az eszembe, de hogy miért, annak nem tudtam magyarázatát adni. Pénteken reggel meg a leányom lehangelve meséli rossz álmát. Egész nap ennek a rossz álmának a hatása alatt állott és este bekövetkezett a tragédia. A rádió bemondta, hogy elfogták a ráckevei gyilkost... az én fiamat.

Az angol bank újabb kamatlábleszállítása várható. Londonból jelentik: Az angol lapok egyhangulag annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a kölcsönök idő előtti kifizetése és a valutakorlátozások felszabadítása megmutatja a világnak, hogy Anglia soha nem sejtett erőtartálékokkal rendelkezik. Sajtókörökben remélik, hogy az angol bank rövidesen — talán már ma — 5 százalékról 4-re szállítja le a kamatlábakat és megkezdi az 5 százalékos hadikölcsönök konvertálását 4 százalékkal önkéntes alapon.

A bukaresti egyetem új rektorának választását Jorga is jóváhagyta. Bukarestből jelentik: Jorga Miklós kormányelnök a kamara szerda esti ülésén kijelentette, hogy nem pályázik a bukaresti egyetem rektori méltóságára. Súlyosan kikel a sajtó ellen és hallatlan rágalomnak minősíti az egyetemek részéről őt ért sérelmeket. Hangsúlyozza, hogy az öt évre megválasztott Gheorgiu egyetemi rektor megválasztását ő maga is jóvá hagyja és hasonló értelmű feliratot terjeszt az uralkodó elé.

Tisztítás a csíkszeredai közigazgatás dzsungelében. Csíkszeredáról jelentik: Csíkszeredai prefektusa szabálytalanságok miatt felfüggesztette állásából Seara Eugen mádélvai részeges jegyzőt, aki állandóan üldözte a magyarságot s azokat, akik véletlenül kimaradtak az állampolgársági listából, egyre-másra tétette át a határon. A részeges jegyzőt a hivatal átadására is csendőrök vezették elő illuminált állapotban. Helyettesítésére Benedek Péter csicsói jegyzőt delegálták. — Felfüggesztették állásából Vasu kászonalbisi jegyzőt is, igen sok szabálytalanság miatt. Helyettesítésével Cucu jegyzőt bízták meg. A kászonalbisi jegyző lemondásával megüresedett állásra Balogh Imrét nevezte ki a prefektus.

Lindbergh oceánrepülő elrabolt kislfiáért a banditák 50.000 dollár váltságdíjat követelnek. Newyorkból jelentik: Lindbergh ezredes, oceánrepülő kislfiának keresését százezer rendőrtisztviselő végzi, akik repülőgépekkel és hajókkal kutatnak az eltűnt gyermek után. Newyorkban általános megdöbbenéssel tárgyalják a rejtélyes esetet, a lapok hatalmas szenzációként egész oldalakat irnak róla. Lindbergh ugyan unitárius, de az összes vallásfelekezet papjai imában könyörögnek a gyermekért. Megállapították, hogy a rablást egy férfi és egy nő létra segítségével hajtották végre. Az egyik philadelphiai lapot egy ismeretlen felhívta telefonon és közölte, hogy Lindbergh kislfiát okleveles gyermekápolónő gondozza, tehát nincs ok nyugtalanságra. Későbbi newyorki jelentés szerint Lindbergh ezredes kislfiáért a banditák ötvenezer dollár váltságdíjat követelnek. Lindberghék hajlandók megfizetni a váltságdíjat.

Washingtoni jelentés szerint a kongresszus törvényjavaslatot terjesztett elő, amelynek értelmében az elrablásokat halálbüntetéssel sújtják. A kongresszus szónokai méltatlankodva emlékeztek meg Lindbergh ezredes kislfiának elrablásáról. A banditák kézrekerítésére repülőgépek is bekapcsolódnak a nyomozásba. Barátai közül Byrd tengernagy, a híres sarkutazó és Chamberlain oceánrepülő felajánlották segítségüket. Lindberghné az izgalmak következtében beteg lett.

VÁRADI ÁRFOLYAMOK: Pengő 21, Márka 40.20, Csehkorona 4.97 $\frac{1}{2}$, Dollár 167 $\frac{1}{2}$, Dinár 2.98, Lira 8.80, Francia frank 6.70, Svájci frank 32.65, Angol font 590, Osztrák shilling 20.

ZÜRICH ZÁRLAT: Páris 20.56, London 18.01 $\frac{1}{2}$, Newyork 516.75, Bruxelles 72.05, Milánó 26.80, Madrid 39.50, Amsterdam 208.50, Berlin 121.90, Wien —, Szófia 374, Prága 15.29, Varsó 37.90, Budapest —, Belgrád 905, Bukarest 506.

A gyergyóujfalui rablógyilkos merénylet fejleményei

Gyergyóujfalui megszokott nyugalomát tökéletesen feldúlta a Gáspár János esperes-plebánus ellen elkövetett merénylet híre. Ezt a becsületes földmives népet, mely ősi szokásait, viseletét egész a mai napig hiven megtartotta, amint ők mondják elviselhetetlen gyalázatba borította, néhány munkakerülő, facér iparosnak elvetemültsége, akik tisztességes munka helyett asztaltáncoltatással és más spirítiszta mutatványokkal lopják a drága időt és bolséviki-kommunista elvekkkel a jóvaló földmiveslegényeket is igyekeznek megfertőzni. Most a község népe azért remeg, hogy a merénylet miatt interdiktummal fogják sújtani a községet, melynek rejtetes következményeit még ma is érzik Csíkszentdomokoson a Báthory Endre püspök és Zetelakán a Sebestyén Mózes kanonok meggyilkolása miatt, bár itt a különös isteni gondviselés folytán nem sikerült a gonosz tervet végrehajtani.

Gáspár esperes idegeit annyira megviselték a kiállott izgalmak, hogy nyugdíjaztatását be sem várva, a napokban visszavonult szülővárosába, Székelyudvarhelyre. 24 évi ujjfalvi lelkiismeretes szolgálat után nem számíthatott ilyen fináléra, hiszen nem közönséges tehetségeit teljesen hűvei jólétének előmozdítására szentelte és hogy ma Ujjfalva azon a kulturmagaslaton áll — ez előtt pár hónappal szentelték fel gyönyörű kulturházát — ebből az oroszlánrész őt illeti. Ezért vigasztalhatatlanok a hívek derék papjuk hirtelen eltávozása miatt.

Amint egyik megelőző számunkban leadtuk, Gál Máté és Tatár János merénylőket már az első órában elfogták a csendőrök. Másnap lestopolták Biró András gyergyószentmiklósi cipészt is, aki úgy látszik, a merénylet értelmi szerzője.

A fegyvereket és töltényeket id. Bartalis András erdőőr adta fiának, ifj. Bartalis Andrásnak. A nyomozás éjjelén a fiu anyja azt vallotta, hogy a legény az apjával együtt elment fáért. A csendőrök nyomban utánuk eredtek, de az apa nem akart semmit tudni fiáról. Persze itteni szokás szerint a förtelen háború rettenetesen kimerült csendőrök a hazudozó apát és anyát is alaposan helybenhagyták, úgy, hogy most orvosi kezelés alatt vannak.

A BOBROVSZKY-SZAPLONCZAY SAJTÓPER EPILOGUSA. A nagybányai Iparos Ifjúság nevében Libik Mária, Dukrét Ilu, Dukrét Klárka, Dukrét Ferenc és Juhász Sándor levelet intéztek szerkesztőségünkhöz a Bobrovsky-Szaplonczay ügyre vonatkozólag. Megirtuk u. i. szatmári jelentés alapján, hogy Bobrovsky Lili színésznő és Szaplonczay Bertalan nagybányai ref. lelkész között sajtóper folyt, de a lelkész időközben meghalt s a törvényszék az eljárást meg akarta szüntetni. Azonban a színésznő ragaszkodott a tárgyalás megtartásához, hogy a lelkész özvegye fizesse ki az ügyvédi költségeket. A bíróság a színésznőt akkor polgári perre utasította. E háboruskodás oka egy műkedvelői előadás, amiért az elhunyt lelkész a szöszékről kelt ki a színésznő ellen. Hogy mi történt, mi nem történt Nagybanán, pontosan nem állapíthatjuk meg, de az Iparos Ifjúság képviselői levelükben úgy állítják be a dolgot, hogy Bobrovsky Lilit, — akiknek színésznői képességeit nem ismerjük — ők kérték fel a műkedvelői előadás rendezésére és betanítására s azt a színésznő teljesen díjtalanul vállalta el s nem felel meg a valóságnak az, hogy Bobrovsky műkedvelő gárdát verbuvált volna. — Közöltük az Iparos Ifjúság kérésére a fentiek s reméljük, hogy a kellemetlen nagybányai ügy ezzel nyugvóponttra jut.

A parasztek hideg folyóvízben fürdették meg az erdőőröket. Felsővisoról jelentik: Bornea Petru erdőőr meg akarta akadályozni, hogy néhány paraszt meg nem engedett uton járjon fáért. A parasztek megtámadták az erdőőrt, aki segítségért kiáltott és erre meg is jelent néhány erdőőr társa. A parasztek tulerőben voltak és alaposan helybenhagyták az erdőőröket és a verekedés végén azzal szórakoztak, hogy megfürdették őket a közeli patak jéghideg vizében. Alighanem néhány tudógyulladás lesz a folytatása ennek a különös háboruságnak.

A merénylet éjszakáján ifj. Bartalis András azzal bucsuzott szeretőjétől, Gál Máté hűgától, aki a szeánszokon mint médium szokott szereplni, hogy őt ne keressék most; majd tavasszal a pásztorgyerekek ugys rá fognak akadni az erdő között valamelyik fa tövében...

A szerencsétlen megtevédt legényeknek érdemes volt heteken keresztül egy merényletet kiigyalni csak azért, hogy a szülőkre szégyen, bot és pofon, rájuk börtön, az öngyilkos kötele, vagy bujdosás várjon? És ha sikerül gonosz tervük, akkor is mi lett volna a zsákmány? 63, ird és mondd: hatvanhárom lej, a „gazdag pap”-nak összes készpénzvagyon, saját bevalása szerint is — a templom kasszája pedig teljesen üres volt.

Figyelemreméltó tünetek a merényletnél: a „kezet föl!” parancsra a szolgáló nem engedelmességet, hanem kiabálni kezdett — mivel nem volt katona és ez megzavarta a merénylők tervét; a bátor ellentámadásra pedig fejüket vesztették. Ime a Gondviselés műve.

A médium azt felelte a kérdésekre, hogy a merénylet terve feltétlenül sikerülni fog. Ebből magyarázható, hogy már 8 óraker hozzá merészkedtek fogni annak megvalósításához.

Mikor a merénylőket, hazudozókat és a förtelen hóban kiállott fáradságon felfingerült csendőrök a szülőket megkérték, egyik-másik asszony azon sopánkodott, hogy az esperes ur miért nem akadályozta meg azok bántalmazását. Tehát azzal tökéletesen tisztában vannak a hívek, hogy a Krisztus papjának mi a kötelessége ellenségeivel szemben is, de arról teljesen megelégednek, hogy mi az ő kötelességük lelkiatyjukkal szemben.

Szomorú idők szomorú jelenségei!

Csíkszeredáról jelentik: A gyergyóujfalui rablók ügyében a törvényszék ma elrendelte Oláh János, Gál Márton, Tatár János és Biró Andrásnak az előzetes vizsgálati fogságát.

Az ötödik tettes, aki napokig bujkált, Bartalis András, egy jómódu székely birtokos fia, ma önként jelentkezett. Elmondta, hogy eddig a havasi erdőben bujdosott, de az éhség és az éjszakai borzalmas hideg, valamint a vadállatoktól való félelem, jelentkezésre kényszerítették. A csendőrség letartóztatta s átadta az ügyészségnek.

Kommunista nők a temesvári törvényszék előtt. Temesvárról jelentik: Hirsch Eleméért, a munkásotthon fűszerüzletének volt vezetőjét annak idején letartóztatták, mert május elsején kommunista röpiratokat terjesztett. Ugyanezzel az ügygel kapcsolatban letartóztatásban van Deutsch Zsuzsi temesvári leány is, aki, a vád szerint, unokabátyja: Stein János dr. ügyvéd irodájában a röpiratokat sokszorosította. A röpiratokat még több kommunista nő és férfi terjesztette. A temesvári törvényszék ma tárgyalta ügyüket. Deutsch Zsuzsi kihallgatása során, amikor az elnök azt a kérdést tette fel neki, hogy kommunista-e, azt válaszolta, hogy nem, csak rokonszenvezik ezekkel az elvekkel. Tagadja, hogy ő sokszorosította volna a röpcédulákat, hanem azt állítja, hogy unokabátyjától kapta azzal, hogy írja le, ő azt sem tudta, miről van szó. Dr. Stein viszont azt vallotta, hogy unokahuga hozzájött azzal a kérelemmel, hogy nála gépelhessen, de nem tudta, miről van szó. A kihallgatás során érdekes kijelentést tett az egyik vádlottnő: Ukropetz Matild. Amikor megkérdezték tőle, hogy bűnösnek érzi-e magát, azt felelte: „Igen, bűnösnek érzem magam és pedig azért, mert nem fáradoztam eleget ebben az ügyben”. Itélet-hirdetésre március 10-én kerül sor.

Marosvásárhelyt az Erdélyi Lapok előfizetés és hirdetés eszközölhető a **Szociális Missio-Társulat** irodájában (Str. Calarasiilor v. Kossuth Lajos-u. 2.) délután 4-5-ig.

A G Y E R M E K

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

FEHÉR GALAMB

*Fehér galamb szállott
vasrózsás párkányra,
fényes palotának
díszes udvarára.*

*Félve körülnézett,
s már tovább is szállott,
rózsafelhők seregéig
mégcsak meg se állott.*

*Ugy nézek utána,
mintha csoda lenne,
mintha egyenesen az én
kisfalumba menne.*

*Talán édesanyám
küldte fel postásnak,
hazavágyó rab szívemnek,
szelíd megnyugvásnak.*

Tavaszkisasszonya

Irta: Perédl Ády

Tavaszkisasszony végig simította szivárványszínű pókháló ruháját, meg-
razta szép, szőke fejét és odatoppant Tél-
apó elé:

— Ejha, Télapó! Mit akarsz még min-
dig itt? Március már az én hónapom és
te még a füled bojtját sem mozgatod?
Szedd csak a sátoríradat, hiszen kifárad-
hattál az idei ugyancsak hosszú uralko-
dásodban.

Télapó mérgesen felelt:

— Eszemben sincs elmenni. Én itt jól
érzem magam és maradok. Punktum!
Tavaszkisasszony erre kérőre fogta
a dolgot:

— De édes jó Télapó, lásd be . . .

Nem beszélhetett tovább, mert Tél-
apó olyan méregbe gurult, hogy pillanat
alatt hóvihár rázta meg a házak ajtait,
ablakait, a cégtáblák majd leszakadtak,
olyan táncot jártak. Nem csoda, ha Ta-
vaszkisasszonyt is elrepítette a jeges,
hideg szél valamerre a felhők közé. Tél-
apó pedig bosszúsán morogta:

— Addig maradok, ameddig nekem
tetszik. Ilyen kis fityfiritty kisasszonyok
nem fognak nekem parancsolni!

De a jó Istenhez egyre-másra száll-
tak fel az imák a földről. Egy kisfiú így
imádkozott:

— Édes Istenem, küldd el már Tél-
apót, nagyon fázunk, nincs fánk, amivel
tűzeljünk, szegény szüleim már az utol-
só darabot is elégették!

Erdőn, mezőn ilyen imák szálltak fel-
felé a lombtalan ágak között:

— Édes Istenem, küldd el már éltet-
adó napodat, olvassza fel a nehéz hótaka-
rót, mert nem tudjuk a fejceskénket ki-
dugni! — Így sirt a hóvirág, ibolya,
gyöngyvirág, búza, árpa és a rozs.

— Istenkém, mindnyájan éhen ha-
lunk, e hótakaró elfedi előlünk az élel-
met, hiszen annyit éhezünk már a hosz-
szu télen ét. Milyen sokan pusztultak el
közülünk! Adjál már meleget, fűvet, bú-
zaszemet! — Így siráncokztak a madarak.

A sok kis bogár, szitakötő, lepke bör-
tönükből való kiszabadításukat kérték.
Vége-hossza nem volt az ég felé szálló
könyörgéseknek.

Az Isten jó és igazságos és főképp
meghallgatja a hozzá küldött kéré-
seket. Elküldte a havat, jeget olvasztó
napsugarat mindenfelé. Télapó egyszer
csak arra ébredt, hogy ereje fogyni kezd,
hiába erőlködik, hiába fúj, mérgeződik,
senki sem törődik vele. Végre is megszé-
gyenülve elsompolygott.

És akkor egy szép aranyszélű felhő-
ről leröppent Tavasz kisasszony. Szivár-
ványszínű pókhálórúhája végig libbent
az uccákon, kerteken, mezőkön. Az embe-
rek vidámak, boldogok lettek, a betegek
meggyógyultak, a szomorúak mosolyog-
tak, madárdallal, virággal, örömmel lett
tele az egész világ. Tavasz kisasszony pe-
dig féktelen, boldog kacagással repült,
repült végig a világon és egyre azt éne-
kelte:

— Gyertek, gyertek Isten áldott te-
remtményei és végezzétek kötelességei-
teket!

REJTVÉNYEK

1. Kockarejtvény

Beküldte: Papp Ferike, Nagyvárad

1 2 3 4 5

1					
2					
3					
4					
5					

1. Vizes edény.
2. Névelővel évszak.
3. Ilyen a gummi.
4. Edények.
5. Névelővel ravasz állat.

A függőleges sorok ugyanazt adják, mint
a vízszintesek.

2. Rejtett szavak

Beküldte: Serestély Eleonóra, Piski

Az alábbi mondatokban egy-egy állatnak a
neve van elrejtve. Keressétek ki azokat!

A pap a gályarabok gyontatója.

Mama Lacival sétálni ment.

Ez a zsir Árikából való.

Azt mondják, te verekedő vagy.

Etel e fán terem az alma.

A 39-i számban közölt rejtvények helyes meg-
fejtése: 1. Ki korán kel, aranyat lel. 2. Mátyás
király.

Megfejtették: Kovács József, Galv. Baba és
Gyöngyike, Bárdos Ilike és Magduska, Ertsey La-
jos, Tóth Sanyika, Holubák Klári, Szenor Ilike,
Bogsch Irénke, Lőcs Ákos, Mártonffy Bandi, Fo-
dor Lacika, Hesz Mária, Gödényi L. Zoltán, Gö-
dényi Elluska, Prizli Gizella, Papp Ferike (Nagy-
várad), Gidró Irénke (Karczfalva), Reiff Janika,
Belkovits Éva és Dórika (Bod), Serestély Eleonóra
(Piski), Balassy Ica és Juci (Érindszent), Rill
Sanyi (Uzon), Végh Attila (Mezőtőhá), Ulbrecht Sa-
nyika (Zsibó), Hodán Vilma és Hodán Zorka (Pet-
rozsény), Sróth Ödike (Szatmár), Gubody Cuci
(Csikszereda), Simonovits Bozsóka (Nagyvárad),
Gönczy Ica (Szinérváralja), Killner Jucika (Bel-
nyes), Pallós Rózi és Nusi (Arad), Karácsonyi
Ilonka (Szilágysomlyó), Szirmai Tibike, Szirmai
Gyuszi, Szirmai Zoltán (Nagysomlyó), Fekete
Eleonóra, Fekete Tibor (Szinérváralja), Sambach
Ica (Nagyborosnyó), György Mária és Márta,
Cseh Magda (Kolozsvár), Harmath Zoltán, Lili,
Tibor (Marosújvár), Kaba Tibi (Lupény), Kulháry
Magdolna (Kovácsna), Császár Pista és Mária
(Petrozsény), ifj. Sultész József (Nagykároly),
Korbuly Mária, Szilágyi István, Ötvös Miklós
(Gyulafehérvár), Zongor Irénke (Brassó), Radi
Ilonka (Erzsébetváros), Glósz Bandi, Venetsek Jó-
zsi, Máthé Ilike (Székelyudvarhely).

A kisorsolt meséskönyvet Gubody Cuci (Csik-
szereda) nyerte meg.

Eminéni üzeni:

Máthé Ilike (Székelyudvarhely) No, most már
nincsen semmi tévedés. A rejtvényed is buzgón
fejté sok ezer testvére. Szent a béke? Fekete Ele-
onóra (Szinérváralja). Ahozképest, hogy román
iskolába jársz, nemcsak szépen, de helyesen is
írsz. Ugy látszik Anyukátok igazságos bírót!
Fekete Tibor (Szinérváralja) Most még a fejtés
megy gyorsan és a levélírás lassan, később a le-
vélírás fog gyorsabban menni és a rejtvényfejtés
lasabban. Csakhogy akkor nem Eminéni adja fel
a rejtvényeket, hanem egy sokkal szigorúbb szer-

kesztőbácsi: az Élet! Ne is várd olyan türelmetle-
nül azt a „nagy diák”-ságot Tibikém! Hidd el,
sokkal jobb kisfiúnak lenni! Szirmai Zoltán
(Nagysomlyó) Örülök, hogy szereted a könyve-
met és az ügyes rejtvényért is megdicsérellek. Csak
az a baj Zoltikám, hogy pont az én nevedet szer-
kesztetted a rejtvénybe. Ezért nem közölhetem,
mert ugye, nem dicsérhetem magam a saját újsá-
gomban, hogy „kedves néni” vagyok, ahogyan te
írod. Csinálj új rejtvényt, valamelyik nagy embe-
rünk nevével, azt szívesen leközlöm. Szirmai Ti-
bike. Hát már azt igazán szeretném hallani, ami-
kor ti hárman magyarul énekeltek, de még annak
a ti jószágos Anyukátoknak az örömtől ragyogó
arcát is szeretném látni ilyenkor. Arra meg éppen
nagyon kíváncsi lennék, hogy melyik elbeszélés
tetszett legjobban. Szirmai Gyuszi. Hát bizony,
be kell valljam Gyuszikám, hogy az egész pos-
tából a te ceruzával írt levélkének örültem a
legjobban. Nem kapott göröcsöt az ujjacskáid, míg
azt a sok szép dolgot leírtad nekem? El is teszem,
meg is őrzöm ezt a levélkét, hogy fehérbaju nagy-
anyó koromban is láthassuk, milyen drága kicsi
olvasóm voltál te nekem első elemista korodban.
Karácsonyi Ilonka (Szilágysomlyó) Jól teszed,
hogy olvasod a mellékletet, hiszen nektek írom
Ilonkám! Pallós Rózi és Nusi (Arad) Azt a Jézu-
szive gyermekkart én is szívesen meghallgatnám,
ha egy kicsit közelebb lennétek. Az imáitokat is
köszönöm, — mert arra ugyan minden ember rá-
szorul, — de az ilyen ezergerdülő szerkesztőnéni,
mint én, még a rendesnél is jobban. Mire ez az
üzenet hozzátok ér bizonyára melegebb lesz az
idő és a két kis malacotokat sem fog kelleni fél-
teni már a megfagyástól. Nem próbálnátok meg
rejtvényszerkesztéssel? Killner Jucika (Belényes)

Olyan rendes, szép levélkét írtál, hogy nagy
embernek is diszére válna. — Hát meg is ten-
ném én szívesen a kérésedet, hogy kétszer ír-
nék nektek ilyeneként rovatot, de ezek a ko-
moly politikus bácsik úgy megtöltöttek minden ol-
dalt politikával, hogy nekünk bizony csak egy ol-
dalt jut hetenkint. Node azt mindenestre meg-
próbálom, hogy ezt az egy oldalt, két oldalra
nyujtsuk ki. Jó lesz-e Jucikám? Gönczy Ica (Szi-
nérváralja) Szeretettél szeretettel! — A te levélkéd
nekem ép olyan öröm, mint teneked az újság. Si-
monovits Bozsóka (Nagyvárad) Annak igen örül-
nék, ha sok olyan lelkiismeretes és pontos kis ol-
vasóm lenne, mint te vagy. A rejtvényed jó, ha
sor kerül reá, közöljük. Gubody Cuci (Csikszere-
da) No látod-e Cucikám, hogy a szerencse arany-
madara akkor száll az ember ablakába, mikor
nem is gondolt reá. Én is örültem, mikor azt lát-
tam, hogy a te neved hullott ki a szerencse ke-
réből. Sróth Ödike (Szatmár) Hát ha a sorok
még nem is egyenesek, kiéreztem én belőlük mégis
a szivecskéd meleg dobogását. Isten hozott kicsi
olvasóim táborába. Hodán Vilma és Zorka (Pet-
rozsény) Nincs mit megbocsájtanom, mert levélkéd
csinos is, rendes is. Hogy nehéz dolog a rejtvény
fejtés, az nem baj, — mert ha megbírókóztok vele
most, később könnyebb lesz majd az iskola és
még később az Élet rejtvényeit megoldani. Azt a
hosszabb levelet, amit ígérsz, türelmetlenül várom!
Ulbrecht Sanyika (Zsibó). A szerencse nagyon sze-
szélyes aranymadár Sanyikám, rendszeren olyankor
zörgeti meg az ember ablakát, amikor nem is gon-
dolt reá. Hát csak küldd szorgalmasan a megfej-
téseket. Végh Attila (Mezőtőhá) Azt eltaláltad,
hogy nagyon szeretem a gyermekeket, még a rossz-
szakat is, hát még az olyan kisfiút, aki ilyen ked-
ves, okos levélkét tud írni, mint te. Most bizony-
nyára nagy örömben vagytok, Baba és, Emese is,
hogy otthon lehetsz, de vajjon Nagyanyó nem bú-
súl, hogy nem vagy mellette? Örömmel láttam le-
vélkédből, hogy azt is tudod: „Meghalt Mátyási-
rály, oda az igazság!” Ki tanított erre? Mert úgy
gondolom, hogy nem az iskolában tanultad. Írj
máskor is hosszú levelet! Rill Sanyi (Uzon) Hát az
már csak úgy van, hogy aki ügyes, az jó rejtvé-
nyet tud csinálni, a jó rejtvényt pedig leközlö-
jük. Máskor is. Százszor is. Hát csak rajta Sanyikám!
Balassy Ica és Juci (Érindszent) Nemcsak
levelet gyerekek, hanem rejtvényt is, versikét is.
Telik ám a tí buksitokból. Én tudom! — Serestély
Eleonóra (Piski) Szeretettel köszöntlek olvasóim
között és köszönöm az ügyes rejtvényt, mely igen
jó bemutatkozás. Ugye kapok tőled mást is, más-
félét is! — Reiff Janika (Bod) No, ha csak ovodás
Pistike, akkor nincs semmi baj a későnkésért.
Jól megy-e a hegedűtanulás? Azt a Diabelli négy-
kezet szívesen meghallgatnám tőletek, mert ma-
gam is játszottam, valamikor régen, kicsi korom-
ban. Jobb-e a muzsikálás, mint a korcsolyázás
Janikám? Belkovits Éva és Dórika (Bod) Azt már
szeretném látni, hogy annyit írjon valamelyik ki-
csi olvasóm, hogy én megunjam olvasni! Előbb
lennék mind a ketten fogatlan fehérbaju anyó-
kák! — Ha a kolozsvári Marianumba kerülés jö-
vőre, akkor igazán boldog lehetsz, mert annál
szébb és kedvesebb intézetet nem lehet ám egy-
kőnyven találni. A rejtvényeiteket várom! Gidró
Irénke (Karcfalva). Rejtvényed ügyes, sorra kerül.
(Folytatása a 10-ik oldalon).

Papp Ferike (Nagyvárad) Nagyon jól esik, hogy olyan megértő szivecskéd van és el tudod képzelni, mennyi a munkám, azért megsúgom neked Ferikém, hogy ez a sok munka igen nagy öröm ám nekem és nem fáradnék bele a ti levélkétek olvasásába és megválaszolásába akkor sem, ha tízszer ennyi levélkét írnátok nekem. Rejtvényed jó, sorra kerül. *Dayka Matild* (Nagyvárad) Verseidet végig olvastam és örülök, hogy ilyesmivel foglalkozol, de sokat kell még olvasnod és tanulnod, amíg ki lehet nyomtatni a verseidet. Aztán főképpen a helyesírással igyekezz megbarátkozni, mert, aki verset akar írni, annak elsősorban helyesen kell írni tudni. „Csisu” (Zilah). Először is be kellett volna mutatkoznod illedelmesen, alnéven írt levelekre senki sem válaszol szívesen. Egyébként a fenti üzenet neked is szól. *Priszli Gizi* (Nagyvárad) Köszönöm a szép kicsi rajzot. Belekerült az albumba. *Gödényi Elluska* (Nagyvárad) A gyermekdelutánt minden valószerűség szerint a húsvét utáni fehérvasárnapon fogjuk megtartani, akkor jelentkezzél külön is Elluskám, hogy megismerhesselek. Mikor akkora voltam, mint te most, én is egy Orsolyazárda növendéke voltam, csak hogy az Győrben volt. Ugye, már azért is, nagyon fogjuk szeretni egymást. Ne búsulj, hogy a Varjubácsit nem hallottad, hiszen az felnőtteknek szól. Csak legyen egy kicsit melegebb, annyit fogok mesélni nektek, hogy csak győzzetek hallgatni. *Gödényi L. Zoltán* (Nagyvárad) Köszönöm az ügyes szövevényeket, alkalmaslag sorra kerülnek. *Hesz Marta* (Nagyvárad) Szeretettel üdvözöllek olvasóim táborában, rendes, szép írásodért pedig külön megdicsérek. De sok kicsi szarkalásbas, tintamalacos levélke írója vehetne példát tőled! Rejtvényfejtésed helyes. *Fodor Lacika* (Nagyvárad) Ejnye Lacikám, te már egészen művész vagy a rejtvények szerkesztésében. Sorra kerülnek! *Mártonffy Bandi* (Nagyvárad) Azt én levélkéd nélkül is kitaláltam volna, hogy második (sőt inkább, hogy első) tanuló vagy az osztályban, meg azt is, hogy korecsolyáznál, meg sportolni szeretnél. De főképpen azt találtam volna ki, hogy igen nagyon szerethet téged Anyukád! Mit gondolsz, miből találtam volna ki mindezt? Kérdezd csak meg Anyukádat! Ó biztosan megmondja! Hát újabb rejtvényt mikor kapok? Anyukádat szívből és melegen üdvözölöm! *Fülöp Magdolna* M. Gyöngybetűid gurulnak gyönyörű fűzében, de a kedves kicsi versed meg-megdöccsen nehol. Olvass sok verset Magduskám, tanuld el a nagy költőktől a versírás mesterségét. Mert annak is van ám szabálya, törvénye! — A szivecskédből induló édes, meleg érzés még nem elég hozzá. Rejtvényed jó, alkalmaslag sorra kerül. *Hermann Zoltán*. A fenti üzenet neked is szól. *Bárdos Ilike és Magduska* (Nagyvárad) Rejtvényetek jó. Sorra kerül.

IRODALOM

TISZTITSUK NYELVÜNKET A HELYTELEN KIFEJEZÉSEKTŐL. SZAVAKTÓL. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvészeti szakosztálya — amint jelentettük — éppen most határozta el a nyelvtisztítást, vagyis megszabadítani nyelvünket az idegen, vagy nem magyaros, rosszul képzett szavaktól. Az alábbi beküldött cikket egész terjedelmében itt adjuk, gondoskodunk természetesen arról is, hogy a M. T. Akadémia elé kerüljön.

„Nincstelen”. Két szó van jelenleg a forgalomban, amelyet nincs nap, hogy ne hallana az ember: a „mely pont” és a „nincstelen”. Az előbbinek tisztában lehet mindenki a jelentőségével, az utóbbi ellenben fortélyos egy szó és pl. engem bosszant, hogy nem értem, vagy legalább is nem azt kell értenem alatta, amit jelezni akarnak vele. Azelőtt „nyomor”-nak és „szegénység”-nek hívták a nincstelenséget. Most valaki elindította ezt a szerintem helytelen kifejezést és az emberek — sőt a lapok is — ambicionálják, hogy azt minél sürűbben használják. Alig hangzik el beszéd még pódiumról, vagy gyűléseken is, amelyben a „nincstelen”-ekről ne emlékeznének meg, a szociális munkával küzdő apostolok szónokai. Én úgy hittem eddig, hogy „talan”, „telen” — főnévhez ragasztva, helyettesíti a „nincs” szót, pl: szivtelen, vagyontalan, pénztelen, élettelen, esztelen, iztelen, hontalan stb. azt jelentik, hogy az illetőnek nincs szíve, nincs esze, pénze, hona, élete, vagyona, stb. De hova tegyem a „nincstelen”-t? Hiszen a „nincs” kifejezi azt, hogy valaki nem bír valamivel, a hozzá akasztott „telen” tehát azt fogja jelenteni, hogy nincs „nincse”, — tehát van. Ha már új szót akartak kreálni, miért nem találtak ki azt, hogy „vantalan”, ez legalább ha idélen szó is, de az értelmének megfelel. Nem tudom másképp elgondolni, minthogy valaki „kinestelen”-t mondott először és rosszul halló hallgatói magyarázták „nincstelen”-re. Azonban meglehet, hogy ez helyes szó, csak én vagyok elmaradva. Azért fordultam a szerkesztőséghez, ahol annyi okos, modern, sőt akadémikus ur ül, — itélkezzenek: hol van a hiba? a „nincstelen” szóban-e, vagy bennem? Ha kíváncsi lenne a szerkesztőség arra, hogy miért nem tudakolom meg a szó értelmét azoktól, akik azt használják, kijelentem, hogy ez irányban már többeknél próbálkoztam és a válasz körülbelül olyanforma volt, mint azé az íróé, akitől megkérdeztek egyszer, hogy mi a bárányfelhő? Amire ő vállvonogatva így felelt: „Bárányfelhő?... Hát olyan nil... bárányfelhő!...”

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Nagyvárad

Péntek 5.5.7.9 órákor: a *Tábornok*, Zilahy Lajos szindarabja, német hangosfilm változatban. Conrad Veidt, Olga Csehova a főszerepekben. Bíró Lajos scenariuma, Korda Sándor rendezése. Hangos hirodó. Új Bimbó rajzos film.

Szombat 3.5.7.9 órákor: *Tábornok*.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Matiné 10 és 12 leies helyárák. *Piruló leányok*, Joan Crawforddal a főszerepben. Hangos hirodó. Bimbó rajzos film. Vasárnap d. u. fél 3, fél 5, fél 7 órákor: *Tábornok*.

A VICTÓRIA bemutatóját március 11, péntekre halasztotta a Színház Mozgó.

Kolozsvár

Péntek este 9 órákor: Torockói menyasszony. Szombat este 9 órákor: Fehér ló. (Premier). Vasárnap délelőtt 11 órákor: Mozimatiné 10 és 12 leies helyárák. Vasárnap délután: Tommy és Társa. Vasárnap délután 6 órákor: Fehér ló. Vasárnap este 9 órákor: Fehér ló.

Arad

Péntek: Fehér orchideák. (Operett).

Temesvár

Péntek, szombat, vasárnap: Román előadás. Hétfő: Elcsérelt ember. A KOLOZSVÁRI TÁRSULAT RESICÁN ÉS ORAVICÁN. A kolozsvári Magyar Színház művészei pénteken, szombaton és vasárnap, amikor Temesváron a román opera-társulat vendégszerepel, Resicára és Oravicára rándulnak át a következő műsorral:

Resicán (operettegyüttes): Pénteken este fél 9-kor: Mosoly országa. Szombaton este fél 9-kor: Sztambul rózsája. Vasárnap d. u. 3-kor: Marica grófnő. Este fél 9-kor: Frasquita.

Oravicán (a prózai együttes): Pénteken este fél 9-kor: Feketeszáru cseresznye. Szombaton este: fél 9-kor: Kényes válóper. Vasárnap d. u. 3-kor: Feketeszáru cseresznye. Este fél 9-kor: Pusztai szél.

Szatmár

Péntek: Harapós férj. (Operette). Szombat d. u.: Koldusgróf. Este Balla Mariska emléknap. Vasárnap d. e. 11 a munkanélküliek javára: Koldusgróf. — D. u. 4: Potyautas. Este fél 9: Inyenlők. (Népszinmű.)

ÉDUA ÁLDOZATA

(Magyar történelmi regény a tatárjárás után való időből)

Irta Pakocs Károly.

A vezérlő-szerepet vivő nő körül három-szoros gyűrűt alkottak és a szekerce fejét lefelé fordították. Még zajongtak, még kacároztak, nevettek. Karjuk csupasz. Hajuk könnyedén csomóba fogottan hullámlzott a hátukon. Csupa mozgás, csupa ringó, ritmusos élet. Szoknyájuk térdig ért, sokrétű és hajlékony fűzfaabronccsal kerekre tágitott harangszerű volt.

A vezérlő nő elkiáltotta magát:

— Mandula!

A leány, akit szólított a szélső gyűrűben állt. Magasabb volt a többinél és legszebb valamennyiök között. A kiáltásra fölemelte jobbját. A többi mintegy varázsütésre elhallgatott.

— Ma te léssz az előlövő és a szekercevető! — szólta Édua.

Mandula keble duzzadt a büszkeségtől. Akit Édua kitüntetett, annak tisztelt jár ki mindenünnen.

Édua asszony tovább vezényelt. A leányok három kisebb csapatra váltan elkülönültek. Az egyik rész, a legbelsőbb gyűrű, a nádas széléhez szaladt. A másik rész, a középső gyűrű, a fűzesekhez ment száradt galyakért. A harmadik gyűrű harci sorba állt arccal a Tisza felé.

Édua újabb vezényszavára a csapatba-állt leányok fele térdre ereszkedett, a másik fele állva maradt.

— Mandula, — kiáltott Édua — ijra!

Mandula a sor elébe állt. Levette oldaláról a tegezt. Nyilvesszót húzott elő abból és könnyedén az ijthur közepén vastagló csomóhoz illesztette.

Édua az egyik tiszaparti fűzfára mutatott.

— A derekát!

Mandula kifeszítette ijját. Lőtt. Pontosan a faderék közepébe talált.

— Nagyszerű! — tapsolt Édua. — Most amott a jobboldalon a vastag ág tövé!

Mandula előhuzta a másik nyilvesszót. A nyíl sziszegett és megállott azon a helyen, ahová Édua szánta.

— Gyönyörű! — kiáltott Édua és a többi hajadonka is ámulva nézte Mandula remekelését.

— Jól jár veled a férfid a harcban, — szólta kacagva az asszony, — most tanítsd célozni a többit!

Mandula letette hadiszerszámát és átvette az alvezérséget. A leányok nagy buzgósággal próbálgatták harci tudományukat. Kinek sikerült, kinek nem!

— Aki a vízbe lövi, annak onnan elő kell hoznia nyilát! — serkentette figyelmre Édua az amazonsereget. Aki cihibázta, annak nem is volt irgalom.

Löttek térdénállva, állva és földre-fedüdten. Löttek egyenkint, párosával, csapatosan: úgy, ahogy Mandula vezényelt.

A többi pedig serényen gyűjtötte a parton a gallyat. Másik része halászott, vagy heverészett.

Édua ölbetett karokkal nézte új csapatát. Gyönyörködött a vadságon, melylyel a tiszaszógi kun leányok bimbózó csapata harcra tüzelődött és a tanulónyságon, az éles szemén és biztos kezén, melylyel a nyíl utját lassanként halmukba kerítették.

— Ide jöjjenek! — sziszegte egyszerre bíborba borult arccal az asszony.

Szavainak szenvedélyes színe, ajkai-

nak lihegése elárulta, hogy valami rettenetes ellenség ellen készülődik.

Magukra hagyta amazon-apródjait és szapora lépéssel sietett a nádas szélén emelkedő ördomb elé. Megállott a tetőn. Onnan jól látható volt az országút, mely az ijjaszok országa felé vezetett. Nagymessze szekerek sötétlettek. Bivalyaik tempós lassúsággal vonultak hosszú szálfakkal. Előttük súbás magyarok. Mentek, míg el nem vatte őket Édua szemé elől a színné sűrűlt levegő.

— Gyáva nemzedék! — süvöltötte nyomukba az asszony, — vagdossa a földet, amely amugy is terem! Házat épít, hogy védje éjszakáit. Hova puhítja el ez a kereszt a harci erőt!

Ingerülten hadonászott maga elé.

— Nem adom magam' tiz magyar férfiúért! — kacagott epésen és rövid tőre nyelét megmarkolta.

Aztán elfordult a szolnoki úttól és visszanezett a Tiszamentén hadi játékok tanuló leánycsapatra. Már csupasz karra vetélkedtek. Birkóztak, huzalkodtak. Roppant gyönyörűséggel nézte kis amazonjait az asszony.

— Nyomomba nőnek! — állapította meg elégedetten. — Ide jöjjön az egri püspök, vagy a váci, vagy a csanádi.

Törét kirántotta és magasba emelve átkot mondott önmagára. Pogány eskü: a kereszt ellen.

Aztán visszafutott a többihez. Pihenést vezényelt. Tüzet rakatott és halat süttött nyáron. Ettek. Tiszavizet ittak. Leheverték. Következett az oktatás.

— Mandula! Tudod-e, mire való a magyar hajadon?

A leány csillogó szemmel válaszolt:

— Szolgálónak a kun sátorokhoz!

(Folytatása következik.)

SPORT

Pelle István tornász-világbajnok

Nagyváradon. Vasárnap délután zajlik le a Katolikus Kör nagytermében az idény legnagyobb sporteseménye, az NTE sportegyesület sportakadémiát rendez, amelynek szociója Pelle István tornász-világbajnok szereplése. Pelle István Magyarország, valamint Budapest többszörös bajnoka, a kétizben megtartott olasz-magyar viadal győztese, sok nemzetközi verseny győztese és helyezetteje. 1930-ban megnyerte Luxemburgban a nyújtó világbajnokságát, 1931-ben Párisban a korlát és lóugrás világbajnoka lett, az olimpiai szempontból vett összetett versenyek győztese. Ilyen eredmények után érthető is az a határtalan érdeklődés, amely megnyilvánult Pelle István vasárnapi nagyváradai szereplése iránt. A program kiemelkedő pontja még az NSE sportegyesület országos hírvívőgárdájának Felici Lajos okl. vívómesternek, lovag Santelli Italo volt segédmesterének vezetésével való fellépése. Program kezdetén gimnasztikai gyakorlatok lesznek bemutatva.

E versenyen részt vesz a Kolping Sportegyesület tornaszakosztálya is Pencz István vezetésével.

A rendező Nagyváradai Testedző Egyesület alkalmat akar nyújtani mindenkinek, hogy egy világbajnok szereplésénél részt vehessen és ezért még Nagyváradon nem létezett olesó, 10 és 20 lejes helyarákat állapított meg. A sportakadémia kezdete délután 6 órakor. Pénztáryitás 5 órakor.

SPORTÉLET BIHARPÜSPÖKIBEN. Tavaly júliusban alakult meg Biharpuspökiben a „Kolping Sportegyesület”, melynek futball szakosztálya rövid fennállása alatt is szép eredményre tekint vissza. Most pedig fuzionált vele a Biharpuspökiben levő másik, u. n. „Viktória Sportklub”, s így a két sportegyesület eggyé olvadván, teljes felkészültséggel indul neki a tavaszi szezonnak, tekintve, hogy mindkét egyesületnek igen jó játékosai vannak. Előjén tartott gyűlésen választották meg a vezetőséget a következőképpen: **Tiszteletbeli elnökök:** Szabó Ferenc pléb., sz. sz. ülnök, dr. Kocsán Kornél orvos és Felvinczy Sándor főbíró. **Elnökök:** Radó Mihály és Székely Lajos. **Aelnökök:** Dörner János. **Pénztárosok:** Kabátinik Károly, Halász Imre, ifj. Lázár József. **Intézők:** ifj. Schmidt János. **Ellenőrök:** Debelka Imre, Kovács Gyula. **Jegyző:** ifj. Székely Lajos. **Szertárosok:** ifj. Schmidt János, Bencze József, ifj. Schmidt József. **Oroszok:** dr. Kocsán Kornél. Választmányi tagok: Bencze Lajos, id. Schmidt János, id. Schmidt József, ifj. Székely József, Bánvai György, Nagy Lajos, Tomsa János, Plesch László, Halász Károly, id. Mészáros János, Magyar Imre, Bencze József. **Rendezők:** Pap Dávid, Szarka József, Magyar Imre, ifj. Schmidt József.

Nagyváradon ma sorsolják ki a tavaszi bajnokságokat. A nagyváradai kerületi szövetség ma, azaz pénteken este 9 órakor értekezletet tart saját helyiségében. Az értekezleten kisorsolják a tavaszi bajnokságokat.

Válogatott mérkőzések — a szegények javára. A Balkán-kupa titkársága Belgrádból a következő tervezetet küldte el a romániai labdarúgó szövetségnek, valamint a többi résztvevő államok szövetségeinek, kérve annak elfogadását: Minden évben rendezzenek más-más országban válogatott mérkőzéseket, melyekben a vendéglátó szövetség válogatott csapata játszana a többi állam legjobb kombinált csapata ellen. A tiszta jövedelmet pedig fordítsák a vendéglátó ország szegényeinek felségítésére. — Szép terv, érdemes megvalósítani, — de kérdés, hogy valóban jó helyre fog-e az a pénz folyni?

Magyar ökölvívó győzelme Washingtonban. Kocsis Antal magyar olimpiai ökölvívóbajnok Amerikában turázik. Legutóbb Washingtonban Billy Landert 10 menetes küzdelemben legyőzte. Landers, akit Kocsis legyőzött, Washington bajnok címevel büszkélkedik.

Nagykárolyban és környékén az Erdélyi Lapokat Sultész József (Str. Gen. Mosoiu, v. Fényi-u. 21.) képviseli. Fizetésteljesítések és reklamációk általa eszközölhetők.

KÖZGAZDASÁG

Franciaország legmagasztosabb célja

a gazdasági bizalom helyreállítása! Legalább is ezt a kijelentést tette — jól sepregető új seprűi művöltében — monsieur Tardieu, jelenlegi, multbeli és reménybeli francia miniszterelnök. Mintha a francia kozmetika minden bűvös írjával kenegetnék ráncos ábrázatunkat, görnyedt hátunkat és az élet terheinek alázatos hordozásában agyonfáradt egész ember-szabásu művöltünk, — oly jól esik a „gloire” ezidőszerint való hatalmas commandeurjének ez a minden elnyomott népeknek és nemzeteknek szóló magasztos szöze.

Légy nyugodt, megcsúfolt, elgyötört, megkínzott emberiség: Nincs többé baj, gond és nyomor! Ugyanaz a frank szellem (— értsd: a „francia franknak” szent egoizmustól átittott szelleme) virraszt betegágyad felett, a mely nagyszerűen érti: hogyan kell jólétet, gazdagságot, hatalmat teremteni mások nyomorából, inségéből, gyengeségéből. Párisban sütik neked a pecsenyét. Abban a Párisban, a melynek politikai konyhájára alázatos szolgálta kényszerített heloták milliói hordják lelki és testi munkaeredményeiknek minden drága kincsét. Szép, mutatós, nem — művészi — lesz az asztal, de nem neked! Izesek lesznek a fogások, — ám orrod tőle foghagy-

más leend. A világ minden nemes valóságáért ne gondold mégsem arra a számárságra, hogy neked a nagy vendégeskedésben csupán az alárendelt „kunkapitány” szerepe fog jutni. Nem, nem és nem! Te is vendég leszel, csak hogy — hogy úgy mondjuk — nem eléggé vasalt a nadrágod, a gallérod szűzi fehérségét pedig szürkévű szennyezték a legkevésbé sem uri illatokat árasztó verejtékcseppek.

Orvendj, vigadozzál, lelkesedjél! A világ minden szenvedésétől megváltó új kultúra megközelíthetetlen fényességű vezércsillaga (áhitattal suttogjad): „La France” — leereszkedik hozzád és segíteni fog rajtad!

Igenis, segíteni fog! Pénzt ugyan nem ad neked, szabadságot ugyan nem követel számodra, a szálkát ugyan nem húzza ki elgyenyvedt sebedből, de — és ez a nagy, ez a dicső — megveregeti görnyedt vállaidat és szaval neked néhány bűvös sort a frank szellem klasszikusainak örökéletű műveiből.

Tardieu mester színházában új attrakcióra készülnek. Végsőkig fokozott várakozás csügg a „lever de rideau”-n. Mi pedig? — Vergilius fájdalomából kötünk könnyharmatos bokrétát: „Sunt lacrimae rerum et mentem mortalia tangunt”.

BRAILAI PIACI ÁRAK: Buza (lej) 295. rosz 300—310, tengeri 215—250.

KÜLFÖLDI TERMÉNYTÖZSDÉK. Pozsony, február 28. A terménytözsden az irányzat tovább szilárdult. Felvidéki buza 78—79 kilós 145—146, 77 kilós 137—140, 75 kilós 126—128, szerb tiszai 82, bégai csatornából 81, bánáti 79, román bánáti 72—73, román 69—70, mind ab hajó Pozsony, felvidéki rosz 144—147, román rosz 75—76 ab hajó Pozsony, orosz rosz 76—78, árpa 107—110, ipari árpa 91—93, takarmány 87—89, zab 40—43 kilós 152—153, 37—39 kilós 124—126 ab hajó Pozsony, felvidéki tengeri gömbölyű 75—76, dunai promt 62—63 ab hajó Pozsony, La plata tengeri tranzit vagon ab Szob 65—66, korpá 62—63 cseh korona. (1 cseh korona=0.17 P.) — Hamburg, február 25. A mai terménytözsden csekély kínálat mellett az irányzat szilárd volt. Buzában és rozsbán üzlet alig volt. A külföldi árpa irányzata szintén felfelé tendált. Az összes gabonafélékben a kínálat olyan minimális volt, hogy üzlet alig fejlődhetett ki. Jegyzések 50 kg-kint: buza frankó Hamburg 12.65—12.75, ab Mecklenburg-Hollstein 12.35—12.45, rosz frankó Hamburg 10.40—10.50, ab Mecklenburg-Hollstein 10.20—10.30, takarmányárpa belföldi feladóállomásról 8.00—8.10, sörárpa 8.20—8.35, dunai 5.00—5.10, zab frankó Hamburg 7.90—8.20, ab Mecklenburg-Hollstein 7.50—7.80 márká. (1 márká=1.36 P.) Külföldi gabona cifjegyzei: 1a Manitoba buza február-márciusra 7.35, 11a 6.80, Rosafé márciusra 5.60, Barusso márciusra 5.65, dunai és délorosz árpa február-márciusra 5.60, La Plata árpa márciusra 5.55, orosz árpa márciusra 5.70, La Plata rosz márciusra 5.15, La Plata tengeri márciusra 4.20, dunai Galfox február-ra 4.20, un Clipped Plata zab márciusra 4.67 $\frac{1}{2}$, Clipped Plata detto 4.87 $\frac{1}{2}$ hollandi forint. (1 hollandi forint=2.31 P.)

LENGYEIORSZÁG LÖKIVITELÉ. Warsóból jelentik: A múlt évben alakult meg a lengyel exportintézet közvetítésével a lökiviteli szindikátus, amely első két évét kedvező eredménnyel zárta, amennyiben közvetítésével több mint 60 ezer drb. lovat exportáltak a múlt év folyamán.

BUZAÁRAK TÖRÖKORSZÁGBAN. Istambulból jelentik: A prima buza ára Konstantinápolyban pengőben kifejezve 10 pengő.

MAGYAR IDÉNYCIKKEK A NÉMET PIACON Berlinből jelentik: A magyar idénycikkek-kivitel Németországba a múlt év folyamán jelentős emelkedést mutat a szőlőnél, mely 86 ezer q-ra emelkedett az előző évi 64 ezerrel szemben, a baracknál, mely 35 ezer q-t tett ki, az előző évi 10 ezer q-val szemben, ellenben visszaesett az almakivitel az előző évi 27 ezer q-ról 19 ezer q-ra, a hagymakivitel 77 ezerrel 51 ezerre, az uborka 21 ezerrel 15 ezerre. A német tojásbevitel 16 % -kal esett a fogyasztás csökkenés miatt, így a magyar kivitel is 90 millió darabra csökkent az előző évi 116 millióról, értékben pedig egyharmadával esett 9 millió márkáról 6.5 millió márkára. 7 ezer q-val csökkent a magyar vágottbaromfi-bevitel is, ami arányban áll az összbevitel jelentős csökkenésével. Csupán a nyerstollbevitel emelkedett 4 ezer q-val az előző évvel szemben. Vajkivitelünk viszont 1500 q-val csökkent és 9 ezer q-t tett ki mindössze 1.8 millió márká értékben.

BUDAPESTI PIACI ÁRAK: Buza 12.05—14.20, rosz 14—14.40, árpa 16.25—17.25, sörárpa 17.50—22, zab 22—23.50, tengeri 15—15.50, korpá 13.50—15.30, 8-as liszt 14.75—15, köles 12.50—13, lucerna (mag) 77—90, lóhere (mag) 155—170, borsó 28—32, lencse 26—40, fehér bab 17—18, fűj bab 26—29, burgonya (étk.) 7.75—16, burgonya (ipari) 5—5.40, marhahús 80—2.80, borjúhús 1.40—3.60, sertésbél 1.30—2.40, juhús 80—160, csirke (párja) 5—5, tyúk 1.10—1.40 (kg.), lud (hízott) 1.50—1.70, kacsa (hízott) 1.50—1.70, tojás (drb) 7—10, élő hal 1.20—2.20 (ponty), jegelt hal 90—1.40 (ponty), tej 32, tejfel 1—2, tehénturó 60—1.20.

A LENGYEL SERTÉSKONTINGENS AUSZTRIA-BAN. Bécsből jelentik: Az egy hónapi időtartamra megkötött osztrák-lengyel kereskedelmi provizórium, mely két hétre felmondható és háromnapra automatice meghosszabbítható, heti 2250 drb. sertés bevitelét teszi lehetővé Lengyelországnak az eddigi 500 drb-bal szemben.

A KÜLFÖLDI TÖKE RÉSZVÉTELE A LENGYEL VÁLLALATOKBAN. Warsóból jelentik: A lengyel részvénytársaságokban a legerősebben a francia tőke volt érdekelve és pedig 385 millió zlotyval, az összes részvénytársasági tőke 25.8 % -ával. Az emelkedés a múlt évben 80 millió zlotyval tett ki. Második helyen a német tőke áll, 272 millió zlotyval, mely 25.5 % -nak felel meg. A német tőke részvétele is 70 millióval emelkedett a múlt évben. Harmadik helyen Amerika áll 318 millióval 21.5 % -kal. Itt is 18 % -os emelkedés mutatkozott a múlt évben. Végül a belga tőke 140, az osztrák 58 millióval vesz részt.

A LENTERMELÉS EMELKEDESE OROSZORSZÁGBAN. Berlinből jelentik: A most közzétett rendelet szerint 1932-re a lentermelési előirányzat 375 ezer tonna lenrost és 120 ezer tonna kenderrost, továbbá 420 ezer tonna lenmag és 110 ezer tonna kendermag. A lentermelésre alkalmas vidékeken a kollektív gazdaságokkal szerződéseket kötnek, a szabad birtokokra pedig a termés bizonyos % -ának kötelező beszállítását rendelték el. 1931-ben 489 gyár foglalkozott a kender és len feldolgozásával, a folyó évre pedig újabb 350 gyár építését tervezik.

A FRANCIA TENGERI BEVITEL EMELKEDESE. Marseleből jelentik: 1929 óta majdnem a felére csökkent a tengeri ára, amennyiben az akkori 110 fr.-kal szemben jelenleg csak 65—66 fr. az ár. Az 50 % -os árcsökkenés hatása alatt az 1925/30 évek évi 7.2 millió q-jával szemben a múlt kampagneban a bevitel már 10.6 millió q-t tett ki, vagyis az emelkedés 47 % . A francia bevitelben évről évre élénkebb szerephez jut Románia. Az u. n. besszarabiai aprószemű tengeri igen kedvelt a francia piacon.

A FINN KERESKEDELMI MÉRLEG AKTIVITÁSA. Helsinkiből jelentik: A múlt évi külkereskedelmi mérleget most zárták le és bár úgy a bevitel, mint a kivitel lényegesen visszaszám, mégis közel 1 milliárd f. márkával aktívan zárult a mérleg az előző évi 156 millióval szemben. A bevitel az 1930 évi 3.3 milliárdról 3.5 milliárdra csökkent, a kivitel pedig 5.4-ról 4.5-re esett vissza. A múlt évi bevitel a háború óta a legkisebb és szemben az 1928 évi rekordbevitellel 8 milliárd márkával több mint a felére csökkent.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allástkeresőknek 33 százalék kedvezmény

Gyakorlott előhiztató-gyűjtő akvizitort magas fix és jutalék mellett alkalmazunk. Ajánlatokat „Egyszintencia” jellege alatt a kiadóhivatalba kérünk.

Modern 2-3 szobás lakások kiadó. Cím a kiadóban

Négy középiskolát végzett tanulóknak emenne jobb keresztény családba. Ajánlatokat részletes feltételekkel Remetea, jud. Ciuc, Plébánia kérik.

Lakatos munkákat olcsón készít és javít Oláh lakatos, Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 42.

Öndolámi és manikűrözni házhöz ajánlom olcsón. Cím: Bede Teréz, Fűzes-u. 51.

Négy darab magyar rakodó méhkaptár olcsón eladó, Gerlicy u. 6.

Egy Patefon eladó, 40 slager lemezzel, Gerlicy-utca 10. „Express Étterem”

Közpályozók, házhöz hivatalos. Alex. Russo 2. (Károly-utca) Nagyvárad-Velence.

Keresünk magas jutálékkal esti és nappali árusításra komoly újságárusokat. Jelentkezni a kiadóban. 15

Egy darab kerek, tárcsás sonkavágógépgé eladó. Ertekezhetni Nagyvárad, Kath. Kör, „Hangya” iroda.

Kiadó egy és két szobás lakás újonnan festve Magyar-u. 16.

Kiadó magánházban 2 elegánsan bútorozott, különbejáratu szoba. Nagyvárad, Str. Bratianu 21.

Írógépkölcsonzést, leírásokat, fordításokat, sokszorosításokat legolcsóbban vállal Universal írógépzület, Sírada Rimánóczy 4.

Eladó 4 lakásból álló uriház, 2x4 szobás fürdőszobás 1x3 és 1x1 szobás lakással, gyönyörű nagy kerttel, pincével, autógarázzsal olcsón és két részben is eladó a város legszebb uccájában. Kortsáros László, Oradea Kórház-ucca 13. Telefon 85

Három szobás lakás fürdőszobával 20.000 leiert kiadó. Templom-utca 24

Egy fűszerüzlet berendezést megvételre keresek. Szacsyay-u. 62. Háztulajdonos.

Használt zongora, 2 szekrény, kredenc megvételre keresetlik. Cimeket a kiadóba

Füredőház, horgonykád, burorok, teljesen jókarban, eladók. Erzsébetliget-u. 2

Jó karban levő gyermekkoszt megvételre keresek. Cím a kiadóban.

Modern hálószoba bútorok, világos és sötét, eladók. Csengeri-u. 4. Háztulajdonos.

Nagy kereset világitó feszületek eladásával. Képviseleket keresünk minden városban! Válaszbélyeg vagy 40 Lei ellenében használható minta Szatmár, Szalonta.

Vendéglő kiadó Magyararcskén, Korda.

Egy 3, esetleg 4 szobás, parkettes, fürdőszobás uccai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Sztaroveszky-u. 7.

3 szoba, üveges veranda, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel kiadó május 1-re, Kórház-u. 45.

Egy komplett hálószoba, jávorfára flóderozott, olcsón eladó. Virág-u. 2.

Cukrász-segéd állást keres azonnali belépésre. Dóczy Dezső Mercurea-Ciuc.

10 éve fenálló fűszerüzlet teljes berendezéssel azonnal kiadó. Ertekezni: Csengeri-u. 21. Fekete.

„Erdélyi Lapok” KÖNYVOSZTÁLYA

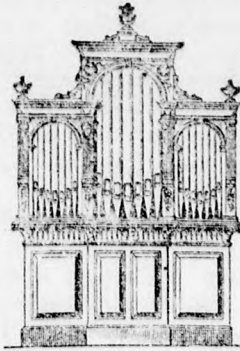
II. SOROZAT.

Tudomány — művészet

Balanyi: A szerzetesség története	161
Miskolczy: Magyarország az Anjouk korában	84
Palau: Krisztus utján	84
Dr. Trikál: Természetbölelet	84
Prohászka: A bünboesánat szentsége	84
Marosi: Az átöröklés és nemzetvédelem	84
Horváth: Aquinói szt. Tamás világnézete	84
Dr. Motz: A német irodalom története	168
Dr. Babura: Szent Ambrus élete	84
Dr. Szabó: A növények életmódja	84
Weszelszky: Rádium és atomelmélet	84
Dávid: Babel és Asszur, I. rész	102
Babel és Asszur, II. rész	219
Dr. Karácsonyi: Szent László király élete	102
Trikál: Gondolkodás művészete	155
Dr. Babura: Nagy szent Gergely élete	120
Dr. Kúhár: A keresztény bölelet története	240
Weszely: Korszerű nevelési problémák	168
Dr. Somogyi: Vallás és modern művészet	90
Dipald: Magyar művészettörténet	168
Dr. Birkás: Francia irodalomtörténet	240
Dr. Vodeczky: Világegyetem szerkezete	105
Dr. Záborszky: Tagore világnézete	105
G. Kurth: Modern civilizáció kezdete	300
Horváth: Modern Amerika története 1492-1920	99
Dr. Meszlényi: A magyar kath. állam és egyház 1848-49.	217
Dr. Radó: Kereszténység szent könyvei: Öszösvetség	249
Dr. Radó: Kereszténység szent könyvei: Új-öszösvetség	264
Dr. Kecskés: A házasság etikája	120
Huszár: A kath. házasságjog rendszere	99
Dr. Petró: Az ősegyház élete	150
Dr. Trikál: Jelenségekből valóságba	210
Dr. Erdei: Kant valláserkölesi világnézete	120
Hartmann: Luther Márton élete	560
Tóth: Bevezetés a meteorológiába	174
Dr. Bánhegyi: A magyar irodalom története I. c.	198
Dr. Bánhegyi: A magyar irodalom története II. rész	210
Dipald: A magyar iparművészet története	225
Balanyi: Római kérdés	192
Dr. Pitrott: Bevezetés az esztétikába	90
Kúhár: Vallásbölelet főkérdése	150
Kőrösi: A spanyol irodalom története	350
Dr. Zsigmond: A mezőgazdasági növények termelési tényezői	120
Kiss: Szent Ágoston: De civitate Dei művének méltatása	120
Dr. Trikál: A lélek rejtett élete	120
Dr. Petró: A szentmise története	165
Dr. Meszlényi: A magyar jezsuiták a XVI. században	135
Dr. Mihelics: Az új szociális állam	120
Dr. Ehik: Prémek és prémes állatok	90
Dr. Magdics: A természettudomány útjai Istenhez	500
Dr. Melichár: Zsinatok	114
Dr. Szalay: Szent Benedek élete és művei	150
Dr. Schütz: Krisztus	180
Dr. Balogh: Pannónia őskereszténysége	120
Wolkenberg: Missziós előadások badamecum	500
Griger: Krisztus helyett követségben	60
Horn: Magyarországi Szent Erzsébet	500
Huonder: A Mester lábainál III. Megdicsőülés reggele	165
Számord: Kicsinyek áhitata	135
Petró: Pázmány predikációi	180
Dr. Mihályfi: Igehirdetés	360
.. A nyilvános istentisztelet	420
.. Az ember megszentelése	560
Dr. Schütz: Dogmatica I-II.	804
Dr. Tóth: Hiszek egy Istenben	500
.. Szentbeszéd a tizparancsolatról I és II. kötet	500
.. A tiszta férfiuság	180
.. A művelt ifju	135
.. A jellemes ifju	135
.. Vallásos ifju I-II. kötet	270
.. Krisztus és az ifju	180
.. Intelligencia lelki gondozása	240
.. Dohányzol?	24
.. Ne igyál	30

Fenti könyvek kaphatók: az „Erdélyi Lapok” kiadóhivatalában Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Orgonahomlokzat-sipokat és javításokat

jutányos árért tartós kivitelbe szállítunk és eszközünk.

Különböző nagyságu harmoniumok nagy választékban raktáron. — Díjmentes ajánlatok.

Wegenstein L. Fiai

orgona- és harmoniumgyár — Timisoara

Alapított 1888

Alapított 1888

A jókönyv — jóbarát!

Az „Erdélyi Lapok” KULTURKÖNYVTÁRA

ALKALMI ÁRAK:

Bangha Béla S. J.: Nagy kérdések utján 70 old. füzeve lei 55, kötve	50
Bangha Béla S. J.: Istenhit és Istenagadás 250 oldal	80
Bangha Béla S. J.: Jézus Istenségének bizonyítékai 256 old. füve lei 80, kötve	95
Bangha Béla S. J.: A katolikus egyház krisztusi eredete 265 old. füzeve lei 80, kötve	95
Várady L. Árpád: Szociális irányelvek	50
Olasz Péter S. J.: Világproblémák és a modern természettudomány	50
Müller Lajos S. J.: A római index	65
Bangha Béla S. J.: A jezsuita-rend és ellen-ségei	80
Bangha Béla S. J.: Jellemrajzok a katolikus egyház életéből füzeve lei 100, kötve	110
Bangha Béla S. J.: Amerikai missziós kör-utam	40
Szerafini Blanka: Lola naplója lei 20, di-szes füzesben	50
Jean de la Brete: A kísértő árny	65
Paul Bourget: Szemközt a halállal	50
Carroll Richard S. J.: Diákvilág	95
Coloma Luis S. J.: Lappáliák 287 old.	80
Pierre l'Ermite: A vénleány 176 old.	60
Bangha Béla S. J.: Római levelek	60
Guadalupe: (Mexikói regény) füzeve lei 195, kötve	240
Fr. Spirágó: Felöltök Katekizmusa I-III. kötet 1200 old. füzeve lei 450, kötve	550
Eymard-Dr. Scheffler János: Az isteni nagy szentség, amatőr kötés 320 oldal	80
Tóth József: Ime az Ur szolgálóleánya (ima-könyv és oktatókönyv)	50
Colosszum vértanui (regény 460 old.)	80
Dr. Walter: Napsugarak I. rész lei 60, II. rész lei 50, III. rész	60

Fenti könyvek kaphatók: az „Erdélyi Lapok” kiadóhivatalában Oradea, Reg. Carol II. 5. Kath. Kör címen

Szent Vincés Irgalmas Nővérek (Szereteti Lányai)

Szent József Magánkórháza

Oradea, Strada General Holban (Széles-utca) 50
Telefon: 6-66. Sürgőnycim „Spital Iosif.”

szülészeti és nőgyógyászati, sebészeti, bel- és idegyógyászati osztály. Röntgen Radium. Fogászat.

Villany és vizgyógyintézet osztály. (Kezelés bejáró betegek számára is). Mindenfajta villanykezelések, villany és gyógyfürdők, gőzfürdők, iszap-pakkolások. Fogó, hízó-, diétás és tüdőölőkurák.

Kórházi ápolási díjak:

I. A) osztály (külön szoba) napi 250 lei.
I. B) osztály (2 ágyas szoba) napi 150 lei fejenként.

II. osztály (3 ágyas szoba) napi 120 lei fejenként.

III. osztály (4-6 ágyas kórterem) napi 80 L.
Az első és második osztályon szabad orvosválasztás.